

Oude wijn in nieuwe zakken?

De uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning
in Eijsden

25 september 2009

Inhoudsopgave

1.	Aanleiding en onderzoeksanpak	5
2.	Toetsingskader	9
3.	Invoering van de Wmo in de gemeente Eijsden	13
3.1	Een nieuwe verordening voor de verstrekking van voorzieningen	13
3.2	Het Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning verstraagd	15
3.3	Het Beleidsplan 2008-2011	16
3.4	Klanttevredenheidsonderzoek	31
3.5	Benchmark	32
4.	Formele vereisten en financiële gevolgen	35
4.1	Formele vereisten	35
4.2	Financiële betekenis	37
5.	Betrokkenheid van gemeenteraad, burgers en belanghebbenden	39
5.1	Betrokkenheid van de raad	39
5.2	Betrokkenheid van burgers en belanghebbenden	40
6.	Conclusies en aanbevelingen	41
6.1	Conclusies	41
6.2	Aanbevelingen	43
Bijlagen:		
1.	Uitgebreid overzicht van voor toetsingskader gebruikte onderwerpen	46
2.	Lijst van geïnterviewden en geraadpleegde deskundigen	52
3.	Lijst van afkortingen	53
4.	Geraadpleegde literatuur	54
5.	Eerdere onderzoeken	55
6.	De rekenkamercommissie	57

1. Aanleiding en onderzoeksanpak

In het onderzoeksprogramma van de rekenkamercommissie Beek, Eijsden, Gulpen-Wittem, Meerssen, Nuth, Valkenburg aan de Geul 2006-2008 is een onderzoek naar de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) opgenomen. Tot nu toe heeft de rekenkamercommissie (verder: de commissie) voor de zes aangesloten gemeenten onderzoeken uitgevoerd die telkens betrekking hadden op één afzonderlijke gemeente. In bijlage 4 is een overzicht van eerdere onderzoeken van de commissie opgenomen. Voor alle zes gemeenten (Beek, Eijsden, Gulpen-Wittem, Meerssen, Nuth en Valkenburg aan de Geul) wordt een onderzoek naar de Wmo uitgevoerd waarbij de commissie dezelfde onderzoeksvragen en onderzoeksmethodiek hanteert. Het onderzoek voor de gemeente Eijsden is het tweede in deze reeks van onderzoeken. Het is de bedoeling ná afronding van het laatste gemeentelijke onderzoek de onderzoeksuitkomsten voor de zes afzonderlijke gemeenten in samenhang te bezien in een zevende, afsluitend onderzoek dat dan betrekking heeft op alle zes gemeenten en waarin waar mogelijk de gemeenten onderling met elkaar worden vergeleken.

Met de komst van de Wmo dragen gemeenten de verantwoordelijkheid voor verschillende aspecten van maatschappelijke ondersteuning van hun inwoners. Dat geldt ook voor de gemeente Eijsden en de inwoners van Eijsden. Voor veel van deze inwoners is de Wmo van belang:

“De ontwikkelingen van afgelopen jaren laten zien dat er sprake is van een dubbele vergrijzing. De groep ouderen neemt in relatieve en in absolute zin toe, doordat er steeds minder kinderen worden geboren en migratie van jeugd plaatsvindt, terwijl ouderen een steeds hogere leeftijd behalen. Daarnaast laten ontwikkelingen een verdergaande individualisering zien. Sociale verbanden worden losser, individuen hechten veel belang aan zelfontplooiing. Individualisering leidt ertoe dat mensen steeds meer op zichzelf aangewezen worden. Voor jonge, goed opgeleide mensen die geen lichamelijke, psychische, sociale of financiële beperkingen ervaren vormen deze ontwikkelingen doorgaans geen probleem. Echter, er zijn groepen mensen die hierdoor sociaal buiten de boot gaan vallen, vereenzamen, ontsporen en/of op een andere manier ervaren dat de kwaliteit van leven achteruit gaat. Meedoen in de samenleving is voor deze mensen niet vanzelfsprekend.”¹

Voor de gemeente Eijsden ligt het zwaartepunt van haar inspanningen en activiteiten op het gebied van de Wmo:

“bij welzijn en zorg, en dan vooral de kwetsbare doelgroepen. De Wmo raakt echter ook aan diverse andere gemeentelijke beleidsterreinen, zoals wonen, ruimtelijke ordening, veiligheid en sociaal-economisch beleid. De insteek is om, vooral op deze aanpalende beleidsterreinen, de ambities niet te hoog te stellen in de eerste planperiode.”

De gemeente Eijsden wil “accenten leggen op een aantal hoofdthema’s die vooral in onze gemeenten (Eijsden en Margraten) actueel zijn.”² In de eerste periode na invoering van de Wmo concentreert de gemeente zich op de prestatievelden 5 en 6, de verstrekking van voorzieningen. Daarnaast is een ander speerpunt genoemd: ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers (prestatieveld 4). Om te zorgen dat er voldoende mensen bereidwillig zijn om zich in te zetten als vrijwilliger of mantelzorger, en om te zorgen dat deze mensen hun taken goed kunnen uitoefenen zonder dat de belasting te groot wordt, zijn extra voorzieningen die mantelzorgers en vrijwilligers kunnen ondersteunen hard nodig.

¹ MEE(R) DOEN. Wmo-Beleidsplan Gemeenten Eijsden en Margraten 2008-2011, Gemeente Eijsden mei 2008, blz. 2

² Idem, blz. 7 en 8.

In de tweede plaats gaat het om bevordering van leefbaarheid en sociale samenhang in kernen. De leefbaarheid in een gemeente en de kwaliteit van leven van haar inwoners wordt in belangrijke mate bepaald door de aanwezigheid van een prettige en veilige omgeving, een sociaal netwerk, de mate van gezondheid van de inwoners, en de beschikbaarheid van voldoende (materiële) middelen om deel te kunnen nemen aan het sociale verkeer. Ook de aanwezigheid en toegankelijkheid van (zorg)voorzieningen in de buurt bepalen in grote mate leefbaarheid en kwaliteit van leven.

Ten slotte gaat het om bevordering van samenhang van wonen, welzijn en zorg. Een kleinere groep inwoners in de gemeente Eijsden hoort tot de meer kwetsbare ouderen. In tegenstelling tot vroeger verhuizen hulpbehoevende ouderen en bijzondere doelgroepen (zoals mensen met een lichamelijke of een psychische beperking) niet vanzelfsprekend meer naar een intramurale voorziening. Zij willen graag blijven wonen in hun eigen woning of in een beschutte woonvorm in de buurt van de eigen vertrouwde omgeving. De vraag naar geschikte woningen en zorg- en welzijnsvoorzieningen in de buurt wordt hierdoor steeds groter.

De Wmo kent negen prestatievelden (zie kader). Het ene veld (bijvoorbeeld “bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten”) heeft betrekking op alle inwoners. Maar bij andere prestatievelden gaat het om inwoners met een beperking, een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem. Om verslaafden, jongeren in problemen, ouders met problemen bij het opvoeden en vrouwen waarvoor opvang moet worden verzorgd. En om mantelzorgers en vrijwilligers.

Kader

De negen prestatievelden van de Wmo:

1. Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten.
2. Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden.
3. Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.
4. Het ondersteunen van mantelzorgers met inbegrip van steun bij het vinden van oplossingen bij het tijdelijk niet kunnen bieden van hulp alsmede het ondersteunen van vrijwilligers.
5. Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem.
6. Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behouden en het bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer.
7. Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd.
8. Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen.
9. Het bevorderen van verslavingsbeleid.

Deze prestatievelden bevatten doelstellingen, voorzieningen en werkvormen die de gemeenten grotendeels zelf mogen invullen. Na de invoering van de Wmo op 1 januari 2007 heeft de gemeente Eijsden ervoor gekozen bestaand beleid voort te zetten en op een aantal punten nieuwe accenten te zetten, vooral waar het gaat om de samenhang tussen de bestaande beleidsterreinen en herschikking van middelen. In de uitvoering ging het tot nu toe – in de woorden van een van de geïnterviewden – om “oude wijn in nieuwe zakken”.

In dit onderzoek van de commissie wordt aan de invoering in de afgelopen jaren en de uitvoering aandacht besteed. De Wmo is een uitdaging voor elke gemeente, dus ook Eijsden, omdat sprake was van een verschuiving van taken naar de gemeenten. Maar niet alleen daarom. De gereguleerde marktwerking in de zorg, toegenomen en toenemende mondigheid van burgers die aanspraak maken of willen maken op voorzieningen, voortdurende kostenstijgingen, een krappe arbeidsmarkt op het gebied van de zorg vormen evenzeer uitdagingen en problemen zonder standaardoplossingen.

De gemeente Eijsden heeft de invoering van de Wmo ter hand genomen in nauwe samenwerking met de gemeente Margraten. Doelstellingen hierbij waren één uitvoeringsorganisatie ten behoeve van de Wmo en concrete hulp aan cliënten en burgers.³

Voor veel gemeenten, waaronder Eijsden, drukken de vergrijzing en ontgroening zwaar op de mogelijkheden die de Wmo aan de inwoners biedt. In 2007 telde de gemeente Eijsden 11.654 inwoners. Ruim zestien procent van deze inwoners was ouder dan 65 jaar (1.877). In Limburg lag dat percentage op 16,4, in Nederland op 14,3. Het aantal ouderen ligt in Eijsden procentueel hoger dan in Nederland en net beneden het provinciale gemiddelde.

De gemeente Eijsden heeft voor de jaren 2004 en 2010 de WWZ-doelgroep (WWZ = Welzijn, Wonen en Zorg) in kaart gebracht. Hieronder de prognose voor 2010.

Tabel 1

Totale bevolking (2010)	Totale Wwz- doelgroep	Waarvan ouderen	Ggz ⁴ (ouder dan 55)	Vg ⁵ (jonger dan 55)
11.477	4.137 (36%)	3.697 (32,2%)	390 (3,4%)	51 (0,5%)

Het aantal ouderen (65 jaar en ouder) loopt snel op. In 2014 is het aantal ouderen toegenomen met dertig procent ten opzichte van 2005. En ten slotte, de bevolking van Eijsden neemt de komende twintig jaar met dertien procent af.⁶

Wat de kosten voor de zorg betreft werd volgens het Centraal Planbureau (CPB) in 2008 79 miljard euro uitgegeven, 4.809 euro per jaar per ingezetene. Het CPB hanteert een ruime definitie van zorguitgaven en rekt hieronder ook de kosten van kinderopvang, maar niet alle prestatievelden van de Wmo. Wat betreft de geschatte kosten voor de Wmo gaat het volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek om zeven miljard euro: ongeveer een tiende van de totale zorgkosten.⁷ Voor de hulp in het huishouden en individuele voorzieningen begroten Nederlandse gemeenten in 2009 2,6 miljard euro.

³ Zie "Een goede buur of een verre vriend? De samenwerking tussen Eijsden en Margraten in de startblokken." rekenkamercommissie Eijsden, 19 februari 2007, blz. 12.

⁴ Ggz = Geestelijke gezondheidszorg.

⁵ Vg = Volksgezondheid.

⁶ Zie de bijlagen bij MEE(R) DOEN. Wmo-Beleidsplan Gemeenten Eijsden en Margraten 2008-2011, Gemeente Eijsden mei 2008.

⁷ CBS Persbericht 09-037 van 14 mei 2009.

Tussen de provincies zijn grote verschillen. Gemeenten in de provincie Flevoland denken in 2009 per inwoner gemiddeld 113 euro aan individuele verstrekkingen te moeten betalen. Bij de gemeenten in het meer vergrijsde Limburg ligt dat gemiddelde bedrag op 186 euro.⁸

In dit onderzoek van de commissie komen de volgende vragen aan de orde:

1. Hoe is tot nu toe (in de overgangsfase) de invoering van de Wmo aangepakt?
2. In hoeverre voldoet de gemeente hiermee aan de eisen die in de Wmo aan de invoering worden gesteld?
3. Bestaat inzicht in de financiële betekenis van de Wmo voor de gemeente?
4. Wat is de betrokkenheid van de raad bij de plaatselijke invulling van de Wmo en bij het verdere invoeringstraject?
5. In hoeverre zijn burgers en belangenverenigingen in het kader van burgerparticipatie betrokken bij de besluitvorming en invoering van de Wmo?"

In hoofdstuk 2 gaat de commissie in op het bij dit onderzoek gebruikte toetsingskader. Het derde hoofdstuk bevat het antwoord op de eerste onderzoeksvraag. In hoofdstuk 4 komen de tweede en derde onderzoeksvraag aan de orde. Hoofdstuk 5 heeft betrekking op de vierde en vijfde onderzoeksvraag. In het zesde en laatste hoofdstuk trekt de commissie conclusies en doet zij aanbevelingen.

Dit onderzoek is niet het eerste onderzoek naar (de gevolgen van) de invoering van de Wmo. De tussentijdse evaluatie van het SCP is eerder in dit hoofdstuk genoemd. De evaluatie van het SCP is geanonimiseerd. Prestaties en bevindingen zijn niet op individuele gemeenten en dus ook niet op Eijsden te herleiden.

De evaluatie van het SCP kent daarnaast beperkingen, die het SCP zelf naar voren brengt. Van de toenmalige 443 gemeenten doen 383 gemeenten mee aan de evaluatie (82 procent). Het evaluatieonderzoek berust op informatie die is verstrekt door ambtenaren die in hun dagelijks werk met de uitvoering van de Wmo te maken hebben. Dat werkt het rooskleurig voorstellen van de beleidswerkelijkheid in de hand. Het SCP wijst er ook nog op dat niet zozeer de uitvoering als wel de plannen tot uitvoering uitgangspunt zijn bij de verstrekking van de van de gemeenten gevraagde informatie. Dat kan een gunstige inschatting van de resultaten van het Wmo-beleid verder in de hand werken. Dit onderzoek heeft dit proberen te ondervangen door met name na te gaan wat van de toezeggingen en aangekondigde initiatieven is terechtgekomen.

De gemeente Eijsden neemt deel aan de jaarlijkse tevredenheids- en benchmarkonderzoeken van het onderzoeksbureau SGB0.

Aan de hand van de vijf onderzoeksvragen is nagegaan hoe het is gesteld met de uitvoering van de Wmo in de gemeente Eijsden en op welke wijze de uitvoering nog kan worden verbeterd.

⁸ CBS Webmagazine van 17 juni 2009.

2. Toetsingskader

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is op 1 januari 2007 van kracht geworden. Een aantal al langer bestaande wetten en regelingen zijn onderdeel van de Wmo. Nieuw is dat de nieuwe wet beoogt samenhang tot stand te brengen tussen deze regelingen. Nieuw is ook dat de verantwoordelijkheid voor hulp in het huishouden op gemeentelijk niveau is komen te liggen. En nieuw is dat de gemeente zich moet verantwoorden over de uitvoering van de Wmo. Niet naar hogere bestuursorganen, maar horizontaal: naar de eigen inwoners en naar de gemeenteraad.⁹

De Wmo kent – zoals eerder vermeld - negen prestatievelden die van uiteenlopende aard zijn. Nu eens gaat het om een doelstelling (prestatievelden 1 en 5), dan weer om een voorziening (prestatieveld 2).

Prestatieveld 3 is een werkvorm en bij de prestatievelden 6, 7 en 9 gaat het om voorzieningensstelsels. Het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) hanteert bij zijn evaluatie om redenen van overzichtelijkheid drie clusters van prestatievelden:

1. Sociale samenhang (prestatieveld 1 en deel van prestatieveld 4). Het gaat hier om sociale samenhang en leefbaarheid en ondersteuning van het werk van vrijwilligers, voorzover het hier niet gaat om hulp aan mensen met beperkingen.
2. Mensen met beperkingen (prestatievelden 3, 5 en 6 en een deel van prestatieveld 4). Het deel van prestatieveld 4 heeft betrekking op mantelzorg en vrijwilligerswerk voor mensen met beperkingen.
3. Kwetsbare burgers (prestatievelden 7, 8 en 9). Het gaat hier om openbare geestelijke gezondheidszorg, naast verslavingszorg en maatschappelijke opvang.

Het tweede prestatieveld (opvoedingsondersteuning) past niet goed in deze clusterindeling en komt in het toetsingskader om praktische redenen onder het eerste cluster aan de orde.¹⁰

Onderstaande indeling hanteert de commissie voor het toetsingskader waarvoor de wettelijke bepalingen en de gemeentelijke verordening de bouwstenen zijn. Deze indeling berust op een uitgebreidere versie die in bijlage 1 is opgenomen.

Formele vereisten

De gemeente dient te beschikken over een aantal aan de gemeenteraad ter goedkeuring voorgelegde beleidsdocumenten en uitvoeringsdocumenten. Het gaat hierbij om:

A. Algemeen

- Beleidsplan, al dan niet voorafgegaan door startnotitie en beleidsvisie (Artikel 3, lid 1 en 2: de gemeenteraad stelt een plan vast telkens voor een periode van ten hoogste vier jaren).
- In het plan moet in ieder geval worden ingegaan op (artikel 3, lid 4):
 - de gemeentelijke doelstellingen:
 - kwalitatieve doelstellingen;
 - kwantitatieve doelstellingen.
 - de wijze van uitvoering van het samenhangende beleid betreffende maatschappelijke ondersteuning;

⁹ Dit laat onverlet dat jaarlijks, vóór 1 juli, de gemeenten aan het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport de resultaten moeten doorgeven van de in de wet verplicht gestelde tevredenheidsonderzoeken.

¹⁰ Gijs van Houten, Mathijs Tuynman, Rob Gilsing. Eerste tussenrapportage Wmo-evaluatie. De invoering van de Wmo: gemeentelijk beleid in 2007. Sociaal en Cultureel Planbureau, augustus 2008, blz. 7.

- de door de gemeente te behalen resultaten;
- de door de gemeente te nemen maatregelen om de kwaliteit van de uitvoering te waarborgen;
 - relatie met andere gemeentelijke beleidsterreinen, zoals:
 - ✓ (gezondheids)zorgbeleid
 - ✓ woonvisie/woonbeleid;
 - ✓ armoedebeleid;
 - ✓ activeringsbeleid (in het kader van WWB, WSW, Wia en Wajong);
 - ✓ sportbeleid;
 - ✓ integratie-/inburgeringsbeleid;
 - ✓ vervoersbeleid (leerlingenvervoer, WSA-vervoer).
- de door de gemeente te nemen maatregelen om keuzevrijheid te bieden;
- de wijze waarop gemeenteraad en gemeentebestuur zich op de hoogte hebben gesteld van de behoeften van kleine doelgroepen:
- samenwerking met andere gemeenten.

B. Participatie in het Wmo-beleid

De gemeente dient participatie in het Wmo-beleid mogelijk te maken. Daarvoor gelden de volgende normen:

- Participatie van de burgers bij het Wmo-beleid is vastgelegd in artikel 11 en 12. Bij:
 - de beleidsvoorbereiding;
 - vroegtijdig de mogelijkheid om zelfstandig beleidsvoorstellen in te dienen over maatschappelijke ondersteuning;
 - gelegenheid tot advies indienen door de gezamenlijke vertegenwoordigers van representatieve organisaties van vragers op het gebied van maatschappelijke ondersteuning;
 - motivering van gemeentebestuur gericht aan gemeenteraad over de manier waarop de belangen en behoeften van inwoners die hun belangen en behoeften niet goed kenbaar kunnen maken in de beleidsvorming zijn meegewogen.
- Wijze van participatie van organisaties die betrokken zijn bij opstellen van visie en doelen van de Wmo:
 - informeren;
 - raadplegen;
 - vragen om instemming.
- Horizontale verantwoording: artikel 9 schrijft voor dat het gemeentebestuur jaarlijks voor 1 juli bekend maakt de uitkomsten van het cliënttevredenheidsonderzoek en de bij ministeriële regeling aangewezen prestatiegegevens.

C. De reikwijdte van de Wmo

De gemeente dient doelstellingen vast te stellen op alle terreinen die onder de Wmo vallen. Het gaat hier om het volgende:

1. Sociale samenhang, ondersteuning van vrijwilligers en opvoedingsondersteuning.
 - gemeentelijke activiteiten gericht op sociale samenhang

- gemeentelijke activiteiten gericht op ondersteuning van vrijwilligers (ook in sportverenigingen, kinderboerderijen, buurtcomités en muziekgezelschappen)
 - gemeentelijke activiteiten gericht op jeugdigen met opgroei problemen en op ouders met problemen met opvoeden.
2. Mensen met beperkingen
- informatie, advies en cliëntondersteuning
 - voorzieningen van informatie en/of advies
 - indicatiestelling Wmo-loketten
 - organisaties waarmee cliënt in het Wmo-loket rechtstreeks contact kan leggen
 - cliëntondersteuning
 - betrokkenheid bij algemene voorzieningen
 - betrokkenheid bij individuele voorzieningen
 - betrokkenheid bij indicatiestelling.
3. Maatschappelijke zorg

Gelet op de omvang en schaal van de gemeente Eijsden is niet elk van de punten in dit toetsingskader voor deze gemeente relevant. De commissie voerde naast dit onderzoek voor de gemeente Eijsden een soortgelijk onderzoek uit voor de gemeente Beek. Binnenkort volgen soortgelijke onderzoeken voor de gemeenten Gulpen-Wittem, Meerssen, Nuth en Valkenburg aan de Geul. Bij deze onderzoeken gebruikt de commissie hetzelfde toetsingskader.

3. Invoering van de Wmo in de gemeente Eijsden

In dit hoofdstuk komt vraag 1 aan de orde: hoe is tot nu toe in de overgangsfase de invoering van de Wmo aangepakt?

3.1. Een nieuwe verordening voor de verstrekking van voorzieningen

Op 1 januari 2007 vond de invoering van de Wmo plaats. Op 24 juni 2008 stelde de gemeenteraad het Wmo-Beleidsplan Eijsden-Margraten 2008-2011 vast. Hiermee had de gemeente Eijsden aan deze formele vereiste van de Wet maatschappelijke ondersteuning voldaan.

Wat ging hieraan vooraf? Op 31 januari 2006 legde het college aan de raad een voorstel voor dat betrekking had op de uitgangspunten en voorbereiding van de gefaseerde invoering van de Wmo.¹¹ Het voorstel hield een keuze in voor een overgangsfase in 2007 en voor een structurele fase vanaf 1 januari 2008. In de overgangsfase zou de gemeente de Wmo “beleidsarm” invoeren. Dat wil zeggen dat prioriteit werd gegeven aan de verstrekking van voorzieningen, met name hulp in het huishouden, en dat de gehele uitvoering aan het zorgkantoor zou worden opgedragen. Voordeel van deze aanpak was dat voor de burger hoegenaamd niets zou veranderen. Nadeel was dat de gemeente – anders dan de bedoeling van de wetgever was – voor een groot deel van de invoering én uitvoering van deze delen van de Wmo afhankelijk was van het zorgkantoor. Dit nadeel wilde de gemeente Eijsden ondervangen door een strak tijdschema voor de effectivering van de structurele fase. In mei/juni 2006 wilde het college al met de raad van gedachten wisselen over de inrichting van deze structurele fase. In november 2006 zou het Beleidsplan aan de raad worden voorgelegd.

Op 14 maart 2006 ging de gemeenteraad akkoord met dit voorstel van het college om de Wmo in Eijsden “gefaseerd” in te voeren. De raad gaf het college opdracht om het zorgkantoormodel uit te werken en binnen enkele financiële kaders te blijven. Dit betrof in de eerste plaats de overgangsperiode in 2007, waarvoor een financieel kader van 779.017 euro (met inbegrip van uitvoeringskosten) gold. In de tweede plaats betrof dit de periode vanaf 2008 waarvoor een jaarlijks plafond van 756.000 euro (exclusief uitvoeringskosten) werd vastgelegd. Voor deze structurele fase van de Wmo zou een regionaal samenwerkingsmodel worden uitgewerkt. De raad zou in respectievelijk het najaar van 2006 en het najaar van 2007 uitgewerkte plannen ter besluitvorming voorgelegd krijgen. Het college tilde zwaar aan deze financiële risico's. Bij de verdeling van het macrobudget huishoudelijke verzorging/AWBZ-regelingen/specifieke regeling WVG was de gemeente Eijsden er karig vanaf gekomen. Kreeg Eijsden in het verleden 63 euro per inwoner, op grond van de nieuwe verdeelsleutel was dat nog maar 47 euro. “De gemeente Eijsden gaat er daarmee relatief gezien in de regio het meest op achteruit”, zo luidde de conclusie van het college.¹²

Op 21 juni 2006 bleek het eerdere besluit van de raad over de uitwerking van een samenwerkingsmodel onuitvoerbaar. Op voorstel van het college werd besloten dat Eijsden zich aansloot bij de aanbesteding in tripool-verband voor de huishoudelijke hulp om na invoering van de Wmo deze dienstverlening aan de cliënten te kunnen garanderen.¹³

¹¹ Wmo uitgangspunten en voorbereiding gefaseerde invoering raadsvoorstel 31012006.doc.

¹² Idem, blz. 15.

¹³ Voorstel in het kader van de invoering Wet maatschappelijke ondersteuning betreffende besluitvorming inzake voortgangsrapportage en aanbesteding “hulp bij het huishouden” (13 juni 2006).

Tijdens deze bijeenkomst van de gemeenteraad deed wethouder drs. E.H.M.E. Warnier enkele toezeggingen. Zo zou de wethouder nagaan of aan de commissie die de aanbesteding begeleidde ook enkele vakinhoudelijke deskundigen zouden deelnemen. De raad zou verder in de tweede helft van 2006 een meerjarenplan voor uitvoering van de Wmo voorgelegd krijgen en een conceptverordening ter vaststelling. Ten slotte zou de wethouder nog reageren op een advies van de Gehandicapten Raad Eijsden. Dit advies was onder grote tijddruk tot stand gekomen. De Gehandicapten Raad had “en dat ook nog voor de Bronk” maar tien dagen de tijd gekregen om een advies op te stellen.¹⁴ De commissie beschikt niet over de reactie van de wethouder op het advies van de Gehandicapten Raad.

Naar aanleiding van een vraag van het gemeenteraadslid de heer J.W. Willems naar demografische en andere statistische gegevens verwees de wethouder op 21 juni 2006 door naar de website-url <http://zois.databank.nl/rapport.aspx>. Deze verwijzing leidt niet (meer) naar de door de heer Willems gevraagde gegevens.

Op 5 september 2006 adviseerde de commissie Inwonerszaken over een door het college aan haar voorgelegde Verordening maatschappelijke ondersteuning 2007 gemeente Eijsden. De commissie adviseerde hiertoe – met onthouding van de Partij Groot Eijsden (PGE) – positief. Op 19 september 2006 besloot de raad overeenkomstig het advies, maar besloot tegelijkertijd tot een wijziging, “waarin de inspraakreactie van de Gehandicapten Raad Eijsden en het amendement van de PGE worden verwerkt.”¹⁵ De Gehandicapten Raad had geaarzeld om op korte termijn te adviseren en had overwogen om de gemeente op de mogelijkheid te wijzen om uiterlijk op 1 oktober 2007 de verordening vast te stellen. Uiteindelijk had de Gehandicapten Raad zich pragmatisch opgesteld en alsnog een uitvoerig advies opgesteld. In dit advies had de Gehandicapten Raad op de hoofdlijnen van de verordening kritiek en ook een groot aantal voorstellen voor redactionele verbetering gedaan. Zo wees de Gehandicapten Raad erop dat in de verordening een verwijzing naar bezwaar- en beroepsprocedures ontbrak. Fundamenteel van aard was de kritiek van de Gehandicapten Raad dat de gemeente met de Wmo weinig vernieuwend omsprong. Voor de Gehandicapten Raad was de Wmo een nieuw begin, waarbij het hoorde om nieuwe jurisprudentie op te bouwen en niet terug te vallen op juridische precedentes in inmiddels door de Wmo vervangen wet- en regelgeving.¹⁶

Op 28 november 2006 deelde wethouder Warnier in de commissie Inwonerszaken mee dat het college weliswaar twee punten in het amendement van de PGE overnam, maar op grond van juridisch advies de verordening verder intact wilde laten. Hij stelde voor aan de hand van de evaluatie 2007 de verordening bij te stellen. De commissie adviseerde overeenkomstig, maar de fractie van de PGE onthield zich. De collegenota waarin op de amendementen werd gereageerd vraagt het nodige van de lezer. De commissie is daarom niet in staat te beoordelen of het college de wijzigingsvoorstellen op hun merites heeft beoordeeld en een juiste afweging heeft gemaakt.¹⁷

Op 12 december 2006 boog de gemeenteraad zich over twee voorstellen van het college over respectievelijk het amendement van de PGE en de reactie van de Gehandicapten Raad Eijsden. Het college kreeg de opdracht de verordening medio 2007 te evalueren.

¹⁴ Brief van de Gehandicapten Raad Eijsden aan de gemeenteraad van 16 juni 2006.

¹⁵ Vergadering van de gemeenteraad op 19 september 2006, agendapunt 11.

¹⁶ Advies GRE met betrekking tot de Verordening Voorzieningen Maatschappelijke Ondersteuning van 6 september 2006.

¹⁷ Raadsvoorstellen inzake beantwoording voorgestelde tekstwijzigingen bij amendement PGE en inspraakreacties Gehandicaptenraad Eijsden ten aanzien van de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2007 – gemeente Eijsden en artikelsgewijze toelichting (7 november 2006).

3.2. Het Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning vertraagd

In zijn vergadering van 4 september 2007 beraadde het college zich over de evaluatie van de verordening en de voor eind 2006 toegezegde behandeling van het Beleidsplan voor de Wmo. Het ambtelijke advies achtte uitvoering van de evaluatie binnen de aan de gemeenteraad meegeede termijn niet zinvol en ook niet haalbaar. De periode tussen januari 2007 en augustus 2007 was te kort om voldoende en betrouwbare informatie te verzamelen voor de uitvoering van de evaluatie. Bovendien lag het voor de hand bij de evaluatie ook de Wmo-raad te betrekken, maar de gemeente Eijsden beschikte niet over zo'n raad. Ten slotte lag het voor de hand de evaluatie samen met de gemeente Margraten uit te voeren. Eijsden en Margraten werkten immers bij de invoering van de Wmo nauw met elkaar samen en de gemeente Margraten had inmiddels besloten de evaluatie van haar verordening voor onbepaalde tijd uit te stellen.

Van ambtelijke zijde werd het college het advies gegeven prioriteit te geven aan de instelling van de Wmo-raad en aan de opstelling van het Beleidsplan Wmo. Wat dat laatste betreft was het de bedoeling het Wmo-Beleidsplan aan de gemeenteraad voor te leggen in zijn vergadering van 18 december 2006. Maar de functie van beleidsmedewerker Wmo was enige tijd vacant geweest. Hierdoor "kon het Wmo-Beleidsplan niet eerder aangepakt worden." Bij de opstelling van het Beleidsplan lag het voor de hand de Wmo-raad te betrekken. Ook om die reden werd geadviseerd om nog even te wachten met het Wmo-Beleidsplan.¹⁸

Op 21 november 2007 werd de Wmo-raad geïnstalleerd. Geheel in lijn met de samenwerking met Margraten ging het hier om een gezamenlijke Wmo-raad voor de gemeente Eijsden én de gemeente Margraten. Dat zoveel tijd met de vorming en installatie van de Wmo-raad was gemoeid ligt volgens de gemeente aan drie oorzaken. In de eerste plaats was het zoeken naar kandidaten voor de Wmo-raad tijdrovend. De gemeenten hadden hiervoor het Huis van de Zorg ingeschakeld. Verder nam het zoeken naar de juiste juridische vorm van de Wmo-raad tijd in beslag en moest ten slotte worden nagedacht over een werkwijze die "eenduidig" was.¹⁹

De Wmo-raad bestaat uit twaalf leden en de voorzitter. Het werkbudget van de Wmo-raad is jaarlijks 3.000 euro: de leden ontvangen presentiegelden en de Wmo-raad kan beschikken over voorzieningen (waaronder vergaderfaciliteiten). Bij de installatie bleken nog twee vacatures te bestaan: het ging daarbij om vertegenwoordigers uit de doelgroep jongeren en geestelijke gezondheidszorg. Het is tot nu toe onmogelijk gebleken de raad met vertegenwoordigers uit deze groepen te versterken.

Op 22 januari 2008 kreeg de gemeenteraad een overzicht van het aantal cliënten dat gebruik maakt van huishoudelijke hulp.

¹⁸ Collegenota 20070904 Raadsbrief uitstel evaluatie verordening, blz. 2

¹⁹ Ambtelijk hoor en wederhoor op het concept van dit onderzoek

Tabel 2 Aantal cliënten dat gebruik maakt van huishoudelijke hulp

Totaal	Aantal ex-Awbz-cliënten	Nieuwe cliënten
273	236	37

Vóór 1 januari 2008 was de verhouding tussen basishulp en hulp plus 80 : 20. Na 1 januari 2008 was dat 12 : 88.²⁰

Tabel 3 Overige voorzieningen²¹

Rolstoel	Scootmobiel	Trapliften	Gehandicaptenkaart	Vervoersvoorziening
94	64	48	144	234

3.3 Het Beleidsplan 2008-2011

Op 27 maart 2008 legde het college het eerste concept-Beleidsplan Eijsden-Margraten 2008-2011 aan de commissie Inwonerszaken voor. Kort daarvoor, op 12 maart 2008, hadden de gemeenten Eijsden en Margraten het Beleidsplan voor advies aan de Wmo-raad voorgelegd. Tijdens twee bijeenkomsten, op 18 februari en op 18 maart 2008, had de Wmo-raad in aanwezigheid van de betrokken ambtenaren, zijn advies opgesteld. De Wmo-raad kwam uiteindelijk tot een positief advies:

“We zijn ervan overtuigd dat dit uitvoeringsplan een goede leidraad zal zijn bij de verdere vormgeving van de maatschappelijke ondersteuning, waarin de beide gemeenten de regie hebben. Een goede uitvoering zal ten goede komen aan de hele gemeenschap, want ieders kwaliteiten zullen tot hun recht kunnen komen.”²²

In gesprekken van de commissie bleek dat de advisering over het Beleidsplan aanvankelijk “in een sfeer van wantrouwen” plaatsvond.²³

Op 20 mei 2008 legde het college het plan voor aan de raad. Hierbij tekende het college aan dat in de periode waarop dit plan betrekking had (2008-2011) de nadruk zou liggen op “verbetering, vernieuwing en verrijking van het bestaande beleid. Daarbij hebben wij voornamelijk oog gehad voor het beleid op het terrein van de individuele voorzieningen, het ouderenbeleid, het jongerenbeleid, en het vrijwilligers- en

²⁰ Brief aan de raad van de gemeente Eijsden van 22 januari 2008. Ambtelijk hoor en wederhoor op het concept van dit onderzoek.

²¹ Bron: MEE(R) DOEN. Wmo-beleidsplan gemeenten Eijsden en Margraten 2008-2011, 2^e concept-versie.

²² Brief van de Wmo-raad Eijsden-Margraten. Cadier en Keer 25 maart 2008.

²³ Gesprek van de commissie met de heer G.J. van Lonkhuyzen. Eijsden 27 mei 2009. Ook in het gesprek van de commissie met mevrouw. T. Bychkova en met de heer P.O.S. Bijstra (Eijsden 27 mei 2009) was sprake van een moeilijke aanloop in de advisering van de Wmo-raad over het Beleidsplan.

mantelzorgersbeleid.” Verbreding naar het totale Wmo-veld (sociaal-cultureel werk en sociaal-maatschappelijke zorg) zou een plaats krijgen in de tweede planperiode (2012-2015).

Op 10 juni 2008 behandelde de commissie het plan. Vanwege de samenwerking met de gemeente Margraten werd het plan behandeld in een gezamenlijke bijeenkomst van de commissie Inwonerszaken van de gemeenteraad van Eijsden en de commissie Samenleving en Bestuur van de gemeente Margraten. De leden van beide commissies hadden niet veel tijd gekregen om zich op de behandeling van dit plan voor te bereiden. Dat leidde tot gescheiden trajecten. De Eijdsense commissie vond behandeling van het plan in de eerstkomende gemeenteraadsvergadering gewenst, de Margratense commissie had behoefte aan nog een tweede bespreking in de commissie.

Op 24 juni 2008 stelde de gemeenteraad van Eijsden het Beleidsplan vast. In dit plan worden “per prestatieveld concrete ambities en doelstellingen” geformuleerd.

Zoals al in het eerste hoofdstuk is opgemerkt, lag bij de invoering van de Wmo het zwaartepunt “bij welzijn en zorg, en dan vooral de kwetsbare doelgroepen. De Wmo raakt echter ook aan diverse andere gemeentelijke beleidsterreinen, zoals wonen, ruimtelijke ordening, veiligheid en sociaal-economisch beleid. De insteek is om, vooral op deze aanpalende beleidsterreinen, de ambities niet te hoog te stellen in de eerste planperiode. Bestaand beleid zal worden voortgezet en op een aantal punten zullen nieuwe accenten worden gezet, vooral waar het gaat om de samenhang tussen de bestaande beleidsterreinen enerschikking van bestaande middelen. Er wordt uitgegaan van een groeimodel, dat de Wmo gaandeweg meer reikwijdte en diepgang moet gaan geven.”²⁴

En daarnaast zou “nieuw beleid [worden] ontwikkeld op het terrein van de leefbaarheid in de kernen, samenhang tussen woon-, welzijns- en zorgvoorzieningen, informele zorg en ondersteuning van mantelzorgers.” Dat laatste is nauwelijks gelukt. Wel noemde het Beleidsplan de ambities van de gemeenten Eijsden en Margraten.²⁵

Wat de ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers betreft is van belang dat plattelandsgemeenten zoals Eijsden en Margraten een sterke sociale cohesie kennen. Veel jonge mensen blijven volgens de gemeente dicht bij hun familie wonen. Tegelijk wordt een grote druk gelegd op mantelzorgers en vrijwilligers in de informele zorg. Deze druk wordt groter naarmate de vraag toeneemt ten gevolge van vergrijzing en meer buitenmurale zorg, het aanbod achterblijft bij de vraag. Om te zorgen dat voldoende mensen bereid zijn om zich in te zetten als vrijwilliger of mantelzorger, en om te zorgen dat deze mensen hun taken goed kunnen uitoefenen zonder dat de belasting te groot wordt, zijn extra voorzieningen die mantelzorgers en vrijwilligers kunnen ondersteunen hard nodig. Bovendien geldt dat er in beide gemeenten meerdere vrijwilligers(organisaties) met vergelijkbare doelstellingen actief zijn. De gemeenten ondersteunen deze organisaties door middel van jaarlijkse subsidies. De samenwerking tussen deze organisaties willen de gemeenten Eijsden en Margraten bevorderen, zodat krachten kunnen worden gebundeld, deskundigheid kan worden uitgewisseld, en een efficiënte inzet van (schaarse) middelen kan worden bereikt. Zo formuleren de gemeenten hun ambitie voor het beleid ten aanzien van de ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers.

²⁴ MEE(R) DOEN. Wmo-Beleidsplan Gemeenten Eijsden en Margraten 2008-2011, Gemeente Eijsden mei 2008, blz. 2.

²⁵ Idem.

Wat de bevordering van leefbaarheid en sociale samenhang in kernen betreft gaat het om de aanwezigheid van een prettige en veilige omgeving, een sociaal netwerk, de mate van gezondheid van de inwoners, en de beschikbaarheid van voldoende (materiële) middelen om deel kunnen nemen in het sociale verkeer. Ook de aanwezigheid en toegankelijkheid van (zorg)voorzieningen in de buurt bepalen in grote mate leefbaarheid en kwaliteit van leven.

De gemeenten Eijsden en Margraten investeren in de algemene voorzieningen, verkeersveiligheid, sociale veiligheid, verenigingsleven, onderwijs, sport en recreatie, groen en woningbouw, om het leefklimaat aantrekkelijk te maken. Het behouden van alle bestaande voorzieningen is echter niet altijd haalbaar; ten dele is dit onderhevig aan autonome ontwikkelingen (bevolkingskrimp, vergrijzing, marktwerking) en ten dele ziet de gemeente zich genoodzaakt om keuzes te maken (kosten versus baten, kwaliteit versus kwantiteit). Waar het gaat om keuzes en prioriteitenstelling met betrekking tot (handhaving van) voorzieningen, inrichting en onderhoud van de openbare ruimte, en investeringen in accommodaties, streven de gemeenten ernaar om dit te doen door bewoners en belanghebbenden hier actief bij te betrekken, gericht te zijn op wensen en behoeften, te denken in termen van oplossingen en alternatieven, en de menselijke maat van Eijsden en Margraten in het oog houden. Zo luidt de ambitie van de gemeenten voorzover het om leefbaarheid en sociale samenhang gaat.

Wat de bevordering van samenhang van wonen, welzijn en zorg betreft is de 'vergrijzing' van Eijsden en Margraten van belang. Veel inwoners behoren tot de groep vitale ouderen. Zij staan actief in het leven en hebben veel sociale contacten. Een kleinere groep behoort tot de meer kwetsbare ouderen. In tegenstelling tot vroeger verhuizen hulpbehoevende ouderen en bijzondere doelgroepen (zoals mensen met een lichamelijke of een psychische beperking) niet vanzelfsprekend meer naar een intramurale voorziening. Zij willen graag blijven wonen in hun eigen woning of in een beschutte woonvorm in de buurt van de eigen vertrouwde omgeving. De vraag naar geschikte woningen en zorg- en welzijnsvoorzieningen in de buurt wordt hierdoor steeds groter. De gemeenten vinden het belangrijk dat mensen zo veel mogelijk in de eigen omgeving kunnen blijven wonen en zo lang mogelijk zelfredzaam blijven (al dan niet met enige ondersteuning). Daartoe is het nodig de aanwezige woon-, welzijns- en zorgvoorzieningen in de gemeenten te behouden en optimaliseren. De gemeenten willen de aanbieders van diensten in wonen, welzijn en zorg ondersteunen en faciliteren bij het ontwikkelen en uitvoeren van een samenhangend aanbod van wonen, welzijn en zorg, met inbegrip van het levensloopbestendig maken of bouwen van woningen.

Wat de hierboven genoemde drie speerpunten betreft wijst de commissie op het volgende. Een uitwerking van deze ambities in beleidsplannen met daarin heldere doelstellingen, bijbehorende middelen en een passende tijdplanning ontbreken. Dat betekent niet dat geen sprake zou zijn van aanzetten. Die zijn er wel degelijk. Voor de kernen Gronsveld en Rijckholt is een leefbaarheidsonderzoek uitgevoerd, waarvan de belangrijkste uitkomsten op dit moment met betrokken inwoners worden uitgewerkt. Het gaat hierbij onder meer over de verkeersveiligheid langs en op de rijksweg van Eijsden naar Maastricht-Wyck.²⁶ Nieuw beleid met betrekking tot de samenhang tussen woon-, welzijns- en zorgvoorzieningen, alsmede informele zorg en ondersteuning van mantelzorgers is tot nu toe bij de hierboven genoemde ambities gebleven. Deels als gevolg van capaciteitsproblemen binnen het ambtelijk apparaat, deels omdat door het samengaan van Eijsden en Margraten het ontwikkelen van nieuw beleid per oude gemeente minder opportuun is.²⁷

²⁶ Gesprek van de commissie met wethouder E.H.M.E. Warnier. Eijsden 27 mei 2009

²⁷ Idem

In haar Beleidsplan noemt de gemeente Eijsden de formele vereisten waaraan zij moet voldoen (zie ook toetsingskader in hoofdstuk 2):

- het opstellen van een meerjaren Beleidsplan;
- participatie van burgers bij de totstandkoming van het beleid;
- het opstellen van een Wmo-verordening;
- de horizontale verantwoordingsverplichting (dus aan de gemeenteraden cq burgers in plaats van aan het Rijk);
- een jaarlijkse rapportage over klanttevredenheid;
- informatie leveren aan het Rijk.

De gemeente geeft ook aan wat in het Beleidsplan aan de orde moet komen. Het gaat hier om vragen die de kernelementen van het in het tweede hoofdstuk gepresenteerde toetsingskader bevatten:

- wat de gemeentelijke doelstellingen zijn op de negen prestatievelden;
- hoe de gemeente het beleid samenhangend uitvoert;
- welke resultaten de gemeente wenst te behalen;
- hoe de kwaliteit van maatschappelijke ondersteuning wordt gewaarborgd;
- hoe de gemeente ervoor zorgt dat de gebruikers van individuele voorzieningen keuzevrijheid hebben;
- op welke wijze de gemeente rekening houdt met de behoeften van kleine doelgroepen.

En tenslotte, nog een derde opgave voor de gemeente. Binnen de Wmo speelt participatie op verschillende manieren een rol. Meedoen in de zin van deelname aan de samenleving, ook door kwetsbare groepen en burgers. Maar ook meedoen in de zin van betrokkenheid van burgers en organisaties bij de ontwikkeling van beleid en inspraak daarover.

Hieronder wordt per prestatieveld nagegaan of en zo ja, hoe de gemeente Eijsden de invoering van de Wmo ter hand heeft genomen. Hierbij volgt de commissie de beschrijving van de prestatievelden in het Beleidsplan en de nadere concretisering en operationalisering van de voorgenomen maatregelen in het jaarlijkse uitvoeringsprogramma. Dit uitvoeringsprogramma wordt vastgesteld door het college. Voor 2009 heeft het college van Margraten hiervoor de ondersteuning door een extern bureau ingeroepen. De gemeente Eijsden hanteert de rapportage van dit externe bureau voor het bewaken van de voortgang bij de uitvoering van de Wmo. Het is de bedoeling dat in deze programma's specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden wordt beschreven wat in enig jaar wordt uitgevoerd, op welke manier, met welke resultaten, in welke doorlooptijd, hoe wordt gemeten of geëvalueerd, met welke kosten en dekkingsmiddelen, en hoe de communicatie verloopt. De uit te voeren maatregelen worden onderverdeeld in prioritaire thema's, taakstellingen en (door)lopend beleid.²⁸ Deze onderverdeling is echter onpraktisch: de commissie geeft hieronder per prestatieveld alle voorgenomen actiepunten en maatregelen weer zonder daartussen enig onderscheid aan te brengen.

²⁸ Uitvoeringsprogramma Wmo 2009 Eijsden en Margraten.

Prestatieveld 1 Leefbaarheid en sociale samenhang

Een prettige en veilige leefomgeving, optimale deelname aan de samenleving, een sterke gemeenschapszin waar mensen zich bekommeren om hun medemensen en hun omgeving, en waar mensen vooral zelf verantwoordelijkheid en regie nemen voor hun eigen en andermans welbevinden. Dat is wat de gemeente Eijsden zich op het eerste prestatie ten doel heeft gesteld.

Dit doel wil de gemeente op de volgende deelterreinen bereiken:

- voorzieningen;
- openbare ruimte;
- sociale omgeving;
- participatie.

Het belang van dit prestatieveld werd in de gemeente Eijsden uiteraard al veel eerder erkend, zodat bij de totstandkoming van de beleidsnota al kon teruggegrepen op activiteiten die al eerder in gang werden gezet. Zo wordt in Eijsden gewerkt aan multifunctionele centra, waar allerlei voorzieningen voor de gemeenschap bij elkaar worden gebracht. Daarmee wil de gemeente een betere samenwerking tussen organisaties, een versterking van de ontmoetingsfunctie, en een betere toegankelijkheid en beschikbaarheid van voorzieningen bereiken.

Per prestatieveld formuleert de gemeente prestatie-indicatoren. Voor het eerste prestatieveld gaat het om:

- Inwoners(groeperingen) zijn meer betrokken bij inrichting en onderhoud van de eigen leefomgeving. Er is een aantal aanwijsbare projecten opgestart;
- Er heeft heroverweging plaatsgevonden over het gemeentelijke subsidiebeleid als instrument om sturing te geven aan beleidskeuzes in het kader van de Wmo, vooral waar het gaat om doelstellingen zoals bevordering van participatie van doelgroepen en zelfinitiatief;
- Kwaliteit, bereikbaarheid en toegankelijkheid van voorzieningen, gebouwen en de openbare ruimte is op niveau gebleven en zo mogelijk verbeterd. Signalen en klachtenmeldingen dienen hierbij als graadmeter.²⁹

In het uitvoeringsprogramma benoemt de gemeente de te ondernemen activiteiten. Hieronder de voorgenomen activiteiten voor 2009 op dit prestatieveld.

²⁹ MEE(R) DOEN. Wmo-Beleidsplan Gemeenten Eijsden en Margraten 2008-2011, Gemeente Eijsden mei 2008, blz. 11.

Tabel 4 *Activiteiten prestatieveld 1*

Activiteiten	Samenwerkingspartners/ Actoren	Planning		Resultaat 2009 (product/indicator)	Financiering
		Start- Datum	Eind- datum		
Implementatie fase 1 Uitvoeringsprogramma leefbaarheid Gronsveld/Rijckholt (o.a. oppakken project Cruijf-court, Uitbreiden activiteiten voor jongeren in kantine Oranje Boys in navolging van proefproject opvang hangjongeren. Verkennen behoeften jongeren, diverse activiteiten uitvoeren ikv BOS-project 'Eijsden On The Move') ³⁰	Servatius Vivre Trajekt SCG/SVME Badminton- handbal- en volleybalverenigingen	2009	2013	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Inzicht in mogelijkheden Cruijf-court voor jongeren. ▪ Diverse activiteiten voor jongeren in (sport-) kantine n.a.v. proefproject opvang hangjongeren. ▪ Inzicht in behoeften jongeren. ▪ Diverse sportactiviteiten ikv BOS-project (clinic, wandel- en fiets vierdaagse. ▪ Onderzoeksrapportage school. ▪ Inzicht in voortgang uitvoering V.V.E.-pilot. 	Regulier beleid. Additionele middelen (eenmalige project- c.q. subsidie- gelden).
<p>Bij nieuwbouw oog voor gemêleerd aanbod van diverse type woningen/voorzieningen (inclusief) zorgwoningen/levensbestendige woningen.</p> <p>Afspraken maken met woningcorporaties en zorgaanbieders betreffende de bestaande bouw, adequate toewijzing van aangepaste woningen (aanleunwoningen, gelijkvloerse woningen) en toetsing van aanvraag bouwvergunningen op aanwezigheid van noodzakelijke voorzieningen (Wmo-bestendig).</p>					

Bron: Uitvoeringsprogramma Wmo 2009 Eijsden en Margraten

Het is op dit moment onmogelijk om een uitspraak te doen over de eerste activiteit. Deze activiteit betreft een samenstel van activiteiten dat zich uitstrekt tot en met 2013. Slechts in algemene zin gelden twee kanttekeningen. De eerste kanttekening betreft de leefbaarheid.

Wat de leefbaarheid betreft speelt in Eijsden de overlast van “hangjongeren”. In plaats van steeds meer “hangplekken” wil de gemeente het accent verleggen naar sport- en spelactiviteiten. De eerste concrete stappen hiertoe zijn inmiddels gezet door ruimtes bij voetbalvereniging Oranje Boys in Oost-Maarland en voetbalvereniging Sportclub Gronsveld beschikbaar te stellen. Een soortgelijk initiatief voor “hangjongeren” in Ryckholt kampt met een tekort aan vrijwilligers.

³⁰ Leefbaarheid Gronsveld en Rijckholt, Uitvoeringsprogramma (mei 2008) en Leefbaarheid Gronsveld en Rijckholt, voortgangsrapportage Uitvoeringsprogramma (februari 2009).

Opmerkelijk is dat deze in het Beleidsplan aangekondigde activiteit in gesprekken los werd gekoppeld van de invulling van dit prestatieveld. Klaarblijkelijk speelt hier het gebrek aan visie over de betekenis en over de kansen en uitdagingen van de Wmo een rol.³¹

De tweede kanttekening betreft de opzet van het uitvoeringsprogramma. Wat deze maatregel betreft kan niet worden vastgesteld:

- op welke manier de activiteiten worden uitgevoerd;
- welke resultaten worden verwacht;
- welke doorlooptijd wordt gehanteerd;
- hoe wordt gemeten of geëvalueerd;
- welke kosten en dekkingsmiddelen met deze activiteiten zijn gemoeid;
- hoe de communicatie verloopt.

Deze constatering geldt ook de volgende prestatievelden. In hoofdstuk 6 (conclusies en aanbevelingen) komt de commissie hierop terug.

De tweede en derde maatregel betreffen veel meer prestatieveld 5.

Prestatieveld 2 Preventieve ondersteuning jeugd

Opvoedondersteuning vindt tot nu toe doorgaans incidenteel plaats. De gemeenten Eijsden en Margraten willen opvoedondersteuning gaan uitbouwen, verstevigen en bestendigen. Opvoedondersteuning zal verankerd moeten worden in beleid en er dient voorzien te worden in structurele financiële ondersteuning:

- op regionaal niveau betere coördinatie van zorg. Het gaat om afstemming ketenpartners professionele instellingen, elektronisch kinddossier bij 'multiproblem'-gezinnen, zorgadviesteams bij scholen;
- laagdrempelige opvoedondersteuning (pedagogische hulp en advies, oprichting Centrum voor Jeugd en Gezin), waar jeugdigen, ouders en (semi-) professionals eenvoudig gebruik van kunnen maken. Het is wenselijk als steunpunten of spreekuren voor pedagogische ondersteuning worden ondergebracht bij multifunctionele centra;
- samenwerking met scholen, kinderopvanginstellingen, peuterspeelzalen en andere kindvoorzieningen (training aan kinderen of thema-ouderavonden);
- deskundigheidsbevordering van personeel van kindvoorzieningen aanmoedigen en zonodig faciliteren;
- bestaande projecten, waar ze succesvol zijn, voortzetten (zoals in Eijsden het Ambulant Jeugdwerk, Jongeren Preventie Programma (JPP), schoolmaatschappelijk werk);
- advies, doorverwijzing en signalering moeten beter bekend zijn en aangemoedigd worden.

De gemeente hanteert voor dit prestatieveld de volgende prestatie-indicatoren:

- Er is een aanbod van laagdrempelige opvoedondersteuning, bij voorkeur ingebed in een Centrum voor Jeugd en Gezin.
- Om goede afstemming te houden tussen vraag en aanbod, vindt er geregeld behoeftepeiling plaats.
- Diverse vormen van jeugdzorg zijn beter op elkaar afgestemd, o.a. middels de elektronische verwijsindex en het elektronisch kinddossier, incl. afspraken over probleemeigenaarschap.

³¹ Gesprek van de commissie met de heer P. Bijstra. Eijsden 27 mei 2009.

- Bevindingen uit de evaluatie van de zorgadviesteams bij basisscholen worden gebruikt voor eventuele bijstelling, zodat een optimaal functioneren wordt bereikt.
- Er is voldoende bekendheid, zeker onder (semi-)professionals, over waar signalen over (dreigend) probleemgedrag moeten worden gemeld. Coördinatie van zorg heeft gestalte en is bekend.
- Steeds meer jongeren worden betrokken bij het opzet, uitvoering en deelname aan activiteiten en zijn betrokken bij vrijwilligerswerk.
- Overlast die wordt ondervonden door 'hangjeugd' is afgenomen.³²

Het beleid en de hierin passende maatregelen die hierboven zijn beschreven zijn overwegend een voortzetting en tegelijkertijd verbetering en intensivering van al talloze bestaande projecten en voorzieningen die zich richten op de jeugd. Deze activiteiten hebben voornamelijk tot doel het stimuleren van maatschappelijke participatie van jongeren, het voorkomen van ernstige (psychosociale) problemen en vermindering van overlast door "hangjeugd". Voorbeelden zijn de jeugdgezondheidszorg, voorschoolse logopedie, schoolmaatschappelijk werk, ambulante jongerenwerk, jeugdbetrokkenheid in "voor- en door-activiteiten" en BOS-projecten, preventieteams/zorgadviesteams bij scholen, trainingen weerbaarheid bij basisschooljeugd, schooladoptieplan.

Daarnaast wordt al gewerkt aan de invoering van een verwijzindex en een elektronisch kinddossier 0-19 jaar, waarmee betere coördinatie/afstemming van jeugdzorg wordt beoogd.

Intensivering van de inspanningen op het gebied van opvoedondersteuning is echter zeer wenselijk. De gemeente denkt dit te kunnen bereiken door een ruimer aanbod, laagdrempeligheid en breed bereik, betere afstemming tussen organisaties onderling en vergroting van de betrokkenheid van ouders.

³² MEE(R) DOEN. Wmo-Beleidsplan Gemeenten Eijsden en Margraten 2008-2011, Gemeente Eijsden mei 2008, blz. 13.

Tabel 5 Activiteiten en producten 2009

Activiteiten	Samenwerkingspartners/ Actoren	Planning		Resultaat 2009 (product/indicator)	Financiering
		Start- Datum	Eind- datum		
Vorbereiding en ontwikkeling Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG, regionaal)	Regiogemeenten GGD ZL	2009	2010	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Procesbeschrijving om tot een CJG te komen 	Regulier beleid
Vorbereiding digitaal dossier jeugdgezondheidszorg (regionaal)	GGD ZL CJG Bureau Jeugdzorg Trajekt	2008	Nader te bepalen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Diverse voorbereidende activiteiten (nog nader te bepalen) 	Regulier beleid
Aanpak problematiek hangjongeren (o.a. uitvoeren prestatieafspraken Trajekt betreffende jeugd- en jongerenwerk in Eijsden en Margraten ³³ en uitbreiding activiteiten proefproject 'Opvang van hangjongeren')	Sportverenigingen (o.a. voetbal) Trajekt Politie	2009	2009	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Realisatie prestatieafspraken Trajekt m.b.t. jeugd- en jongerenwerk ▪ 25% minder meldingen van overlast door (hang-)jongeren ▪ Jeugdigen en jongeren zijn betrokken bij het (project-)activiteiten 	Regulier beleid

Bron: Uitvoeringsprogramma Wmo 2009 Eijsden en Margraten

Wat deze drie activiteiten betreft is bij twee hiervan niet na te gaan of ze tot het gewenste effect en doel leiden. Het digitaal dossier jeugdgezondheidszorg is een project dat zich afspeelt buiten het bereik van de gemeente en waar gemeenten ook weinig mogelijkheden tot sturing of interventie hebben. Het is bovendien een middel. Dat geldt ook voor het Centrum Jeugd en Gezin dat een regionaal karakter krijgt. De aanpak van de overlast van hangjongeren (een onderwerp dat ook bij het eerste prestatieveld aan de orde kwam) zou succesvol zijn, maar het is voor de commissie de vraag of deze afname te meten is en hoe deze wordt gemeten. Of inderdaad een kwart van de overlast is verdwenen of in de loop van dit jaar zal verdwijnen heeft de commissie op grond van de aan haar beschikbare documentatie niet kunnen vaststellen.

³³ Productieplan Trajekt 2009.

Prestatieveld 3 Informatie, advies en cliëntondersteuning

De gemeente hanteert voor dit prestatieveld de volgende prestatie-indicatoren:

- De dienstverlening van het Wmo-loket is verbeterd: dit moet blijken uit klanttevredenheids-onderzoeken en reductie van het aantal klachtmeldingen (streefcijfer: in negentig procent van de gevallen wordt de afhandeltermijn gehaald).
- Er heeft doorontwikkeling plaatsgevonden van het Wmo-loket, waarbij de informatie- en adviesfunctie op voornamelijk het eigen terrein van Wmo-voorzieningen is verbeterd.
- Er is een sociale kaart opgesteld, die actief wordt beheerd, up-to-date gehouden, goed bruikbaar is en voldoende bekendheid geniet.³⁴

³⁴ MEE(R) DOEN. Wmo-Beleidsplan Gemeenten Eijsden en Margraten 2008-2011, Gemeente Eijsden mei 2008, blz. 15.

Tabel 6 Activiteiten prestatievelid 3

Activiteiten	Samenwerkingspartners/ Actoren	Planning		Resultaat 2009 (product/indicator)
		Start- Datum	Eind- datum	
Doorontwikkeling van de Wmo-loketten (o.a. realiseren toegankelijk digitaal Wmo-dossier, afstemmen/samenwerken tussen frontoffice en externe organisaties waaronder MEE ZL, Trajekt en organisaties actief in de informele zorg, actualiseren sociale kaart en uitvoeren nulmeting doorverwijzing)	Intern (diverse afdelingen) Wmo-raad Opleidingsinstituten Lokale media Eerstelijnszorg-organisaties Trajekt MEE ZL Steunpunt Mantelzorg Informele zorg Eijsden/ Vrijwilligersorganisaties	2008	2009/2010	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Burgers kennen het Wmo-loket en weten waar ze terecht kunnen ▪ Aanvragen worden binnen de aangeven periode afgehandeld ▪ Digitale Wmo-dossier (via gemeentelijke website bereikbaar, toegankelijk en beschikbaar) ▪ (Vaststelling) afspraken informele zorg ▪ Realisatie prestatie-afspraken Trajekt ▪ Realisatie samenwerkingsafspraken MEE ZL ▪ Actuele sociale kaart ▪ Nulmeting m.b.t. doorverwijzingen
Uitvoering benchmark Wmo 2008 Voorbereiding benchmark Wmo 2009 Uitvoering Wmo-verordening				

Bron: Uitvoeringsprogramma Wmo 2009 Eijsden en Margraten

De einddatum van de activiteiten op dit prestatievelid is vrij globaal gehouden (2009/2010). Onderzoek naar de tevredenheid over de resultaten op dit prestatievelid is niet voorhanden. Deze resultaten worden in september 2009 verwacht en konden niet meer worden verwerkt in dit onderzoek.

Prestatievelid 4 Ondersteuning mantelzorgers en vrijwilligers

De gemeente hanteert bij dit prestatievelid de volgende prestatie-indicatoren:

- Er is een degelijk aanbod van mantelzorgondersteuning, met geïntensiveerde inspanningen ten aanzien van verborgen en zwaarbelaste mantelzorg en respijtzorg.
- Het lokaal en regionaal aanbod aan ondersteuning voor mantelzorgers is bekend bij de inwoners.
- Er wordt voorzien in voldoende toerusting voor uitvoeren van taak als mantelzorger (in de vorm van aanpassingen, voorzieningen, deskundigheidsbevordering, hulp en ondersteuning, respijtzorg).
- De vrijwilligers in de informele zorg zijn voldoende toegerust op de taak te kunnen vervullen.
- Vraag en aanbod in vrijwilligerswerk is beter op elkaar afgestemd.

- De positie van vrijwilligers en mantelzorgers is verbeterd: voldoende ondersteuning, waardering, inspraak en betrokkenheid bij beleidsinitiatieven, bekendheid met bestaande steunpunten en belangenorganisaties.³⁵

Tabel 7 Activiteiten prestatieveld 4

Activiteiten	Samenwerkingspartners /Actoren	Planning		Resultaat 2009 (product/indicator)	Financiering
		Start-Datum	Eind-datum		
Realisatie eerste fase concept maatschappelijke stages	Regiogemeenten Voortgezet onderwijs (Lokale) vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties	2008	2009	<ul style="list-style-type: none"> Plan van aanpak voor invoering maatschappelijke stages Jeugdigen en jongeren krijgen meer affiniteit met het lokale verenigingsleven 	Regulier beleid
(Vorbereiding en) realisatie Vrijwilligersverzekering	VNG	2008	2009	<ul style="list-style-type: none"> Vrijwilligersverzekering(en) Alle vrijwilligers zijn verzekerd 	Regulier beleid
Verankering informele zorg naar aanleiding van project 'Zorg doen Weten' in Eijsden	Trajekt Projectgroep Zorg-doen-weten/ informele zorg Eijsden Vrijwillige Hulpdienst Margraten	2008	2009	<ul style="list-style-type: none"> Een organisatie voor informele zorg waaronder diverse activiteiten vallen (o.a. overleg, samenwerking organisaties, afstemming aanbod informele zorg organisaties) Aanbod van informele (buurt-) zorg gericht op ondersteuning van mantelzorgers en bestrijding van sociaal isolement 	Regulier beleid
<p>Facilitering (jaarlijkse) vrijwilligersdag. Vorbereiding c.q. uitwerking concept digitale vacaturebank voor vrijwilligers op maat (inventarisatie vraag-aanbod en afspraken over koppeling gemeentelijke website). Deelname aan project "Take Care, Mantelzorg in Limburg." Waar nodig intensivering samenwerking tussen organisaties die actief zijn op het terrein van de informele zorg (o.a. Wmo-loket, professionals en vrijwilligersorganisaties).</p>					

Bron: Uitvoeringsprogramma Wmo 2009 Eijsden en Margraten

³⁵ MEE(R) DOEN. Wmo-Beleidsplan Gemeenten Eijsden en Margraten 2008-2011, Gemeente Eijsden mei 2008, blz. 17.

De activiteiten en projecten 2009 ogen nogal beperkt in het licht van de geformuleerde prestatie-indicatoren.

Prestatieveld 5 Bevorderen deelname aan maatschappelijk verkeer

De gemeente hanteert bij dit prestatieveld de volgende prestatie-indicatoren:

- De subsidieverordening is doorgelicht op haar mogelijkheden om als sturingsinstrument voor de Wmo in te zetten, vooral ter aanmoediging van participatie van kwetsbare doelgroepen.
- Minimaregelingen hebben voldoende bekendheid en zijn eenvoudig aan te vragen.
- Er vinden activiteiten plaats om sociaal geïsoleerde ouderen en gehandicapten op te sporen en uit isolement te halen.
- Er is sprake van verbetering van de toegankelijkheid van algemene voorzieningen, onderwijs-, sport, en welzijnsvoorzieningen voor kwetsbare groepen.³⁶

Tabel 8 *Activiteiten prestatieveld 5*

Activiteiten	Samenwerkingspartner/ Actoren	Planning		Resultaat 2009 (product/indicator)	Financiering
		Start- Datum	Eind- datum		
Afstemming woon-, welzijn- en zorgaanbod in Eijsden (o.a. uitvoeren prestatieafspraken met woningcorporatie waaronder seniorenwoningen, zorgwoningen, kijken naar mogelijkheden voor integratie van zorg- en welzijnsfunctie in voorzieningen en bij nieuwbouw oog hebben voor toekomstige aansluiting op individuele voorzieningen)	Servatius Vivre Trajekt	2009	2010	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Structureel overleg met samenwerkingspartners over wonen, welzijn en zorg (WWZ) 	Regulier beleid
Uitvoering en evaluatie productieplan en prestatieafspraken 2009 van Trajekt (inclusief jeugd- en jongerenwerk). Afhandeling subsidieaanvragen vrijwilligersorganisaties, m.n. oog voor zelfinitiatieven Burgers. Uitvoering eerste fase van het BOS-project in Eijsden. Oriëntatie op "kwartiermaken" (Pieterke) in Eijsden gericht op maatschappelijke participatie van mensen met beperkingen. Realisatie prestatieafspraken met woningstichting Servatius in Eijsden t.b.v. afstemming van wonen, welzijn en zorgvoorzieningen.					

Bron: Uitvoeringsprogramma Wmo 2009 Eijsden en Margraten

³⁶ MEE(R) DOEN. Wmo-Beleidsplan Gemeenten Eijsden en Margraten 2008-2011, Gemeente Eijsden mei 2008, blz. 19.

De vierde activiteit (BOS=project) hoort meer bij prestatieveld 2. Tussen de eerste en zesde activiteit zit overlap. De eerste activiteit is zo geformuleerd dat het succes daarvan al bij voorbaat vaststaat (afstemming), maar nauwelijks meetbare prestaties oplevert (hoeveel woningen binnen welke tijdsperiode).

Prestatieveld 6 Verlenen van individuele voorzieningen

Voor de gemeente Eijsden ligt hier momenteel het zwaartepunt van de Wmo. Op dit prestatieveld stelt de gemeente zich ten doel ten aanzien van psychosociale problematiek extra inspanningen te leveren, met name signalering en bewustwording (opsporen en signaleren van verborgen problematiek door maatschappelijk werk en door de omgeving/sleutelfiguren). Waar nodig wil de gemeente voorzien in aanpassingen/voorzieningen bij openbare gebouwen of terreinen als daarmee belemmeringen voor participatie evident kunnen worden weggenomen. Ten slotte willen Eijsden en Margraten het verstrekkingenbeleid op elkaar gaan afstemmen en aan een periodieke evaluatie onderwerpen.

De gemeente hanteert bij dit prestatieveld de volgende prestatie-indicatoren:

- Er heeft evaluatie van de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning plaatsgevonden.
- Er heeft harmonisatie plaatsgevonden van de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning tussen beide gemeenten en er is sprake van een gelijklozend verstrekkingenbeleid.
- Klanttevredenheidsonderzoeken leiden tot overwegend positieve uitkomsten.
- Er is sprake van goed georganiseerde en functionerende Wmo-raad.
- Doorgevoerde aanpassingen (inclusief volumebeperkende maatregelen) in het bestaande verstrekkingenbeleid hebben op wezenlijke onderdelen niet tot een verarming geleid.³⁷

³⁷ MEE(R) DOEN. Wmo-Beleidsplan Gemeenten Eijsden en Margraten 2008-2011, Gemeente Eijsden mei 2008, blz. 21.

Tabel 9 Activiteiten prestatievelld 6

Activiteit	Samenwerkingspartners/ Actoren	Planning		Resultaat 2009 (product/indicator)	Financiering
		Start- Datum	Eind- datum		
Evaluatie en voorbereiding Wmo-verordening en besluit nadere regels, inclusief lokale harmonisatie van deze documenten (regionaal/lokaal)	Regiogemeenten Wmo-raad	2008	2010	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bijgestelde Wmo-verordening en besluit nadere regels (vastgesteld door raden) ▪ Lokale afspraken m.b.t. harmonisatie van verordening en besluit nadere regels 	Regulier beleid
(Voorbereiding) aanbesteding traplift en hulp bij huishouding (regionaal)	Regiogemeenten Wmo-raad Aanbieders van trapliften en hulp bij huishouding	2008	2009/ 2010	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Programma van eisen ▪ Gecontracteerde aanbieders 	Regulier beleid
Implementatie nieuwe contracten hulpmiddelen (regionaal)	Gemeente Maastricht Aanbieders van hulpmiddelen	2008	2010	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gecontracteerde aanbieders, inclusief contractbeheer ▪ Informatie over uitvoering contract 	Regulier beleid
Oriëntatie op landelijke regelingen inzake functie 'begeleiding' (afschaffing psychosociale grondslag AWBZ-functie Ondersteunende Begeleiding en invoering pakketmaatregel) t.b.v. beleidsontwikkeling	Eventueel regio-gemeenten Wmo-raad Aanbieders van 'begeleiding'	2009	2010	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Inzicht in maatregelen en de gevolgen hiervan 	Nog nader bepalen
Inzet outreachend maatschappelijk werk in Eijsden gericht op sociale isolementproblematiek	Trajekt	2009	2009	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Inzicht in sociaal isolementproblematiek in Eijsden 	Regulier beleid

Bron: Uitvoeringsprogramma Wmo 2009 Eijsden en Margraten

Prestatievelden 7, 8 en 9 Maatschappelijke opvang, openbare geestelijke gezondheidszorg en verslavingsbeleid

Onder deze prestatievelden vallen de meest kwetsbare doelgroepen. Mensen met een moeilijk te beantwoorden hulpvraag. Het betreft mensen die dakloos zijn, die verslaafd zijn, die een psychiatrisch ziektebeeld hebben en daardoor of mede om die reden de vaardigheid missen zich maatschappelijk te handhaven, vaak in een sociaal isolement raken, opvoedingsproblemen hebben, sprake is van problemen in de relationele sfeer. Mensen ook met een beperkte maatschappelijke participatie. De doelgroep is heterogeen van samenstelling en de omvang en de doelgroep is moeilijk in kaart te brengen. In kleine gemeenten is deze doelgroep veelal letterlijk onzichtbaar, omdat men vaak de anonimiteit van de stad opzoekt en daar ook hulp wordt geboden. De opvangvoorzieningen bevinden zich overwegend in Maastricht en Heerlen. De regiogemeenten dragen financieel bij zodat voorzieningen in stand kunnen worden gehouden en voor de gehele regio een functie kunnen vervullen.

De gemeente heeft voor deze prestatievelden de volgende prestatie-indicatoren:

- Het Zuid-Limburgs cliëntvolgsysteem legt de in- en doorstroom van cliënten in het gebruik van voorzieningen vast.
- Politie, GGD en het Zuid-Limburgse cliëntvolgsysteem leggen data vast m.b.t. huiselijk geweld en vrouwenopvang.
- Enquêtes onder doelgroepen met het oog op verbetering van kwaliteit van leven en mate van maatschappelijke participatie.³⁸

Om dit te bereiken heeft de gemeente zich ten doel gesteld:

- Deelname aan (regionale) overleggen inzake maatschappelijke opvang/vrouwenopvang (MO/VO), verslavingszorg (VZ) en Openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ).
- Uitvoering Beleidsplan Stedelijk Kompas (regionaal).

De commissie wijst erop dat het hier niet zozeer doelstellingen maar wel activiteiten betreft.

De door de gemeente te ondernemen activiteiten staan bij deze prestatievelden ver af van de gewenste resultaten. Dat is ook niet verwonderlijk. De problematiek van deze prestatie ontstijgt het niveau van gemeenten met de omvang van Eijsden (en straks van de samengevoegde gemeente Eijsden-Margraten). Deelname aan overleg en uitvoering van regionaal gemaakte afspraken zijn dan ook de beperkte mogelijkheden van gemeenten als Eijsden om een vinger aan de pols te houden op prestatievelden waarmee de gemeente in beperkte mate te maken krijgt.

3.4 Klanttevredenheidsonderzoek

De gemeenten Eijsden en Margraten hebben een tevredenheidsonderzoek tussen februari en april 2008 uitgevoerd en het onderzoek had dus betrekking op de tevredenheid over de prestaties van de gemeenten op het gebied van de Wmo in 2007. In deze paragraaf richt de commissie zich op de uitkomsten voor de gemeente Eijsden. Van de 257 benaderde Wmo-cliënten reageerden 173 (respons van zeventig procent). Het betrof cliënten die in 2007 een verzoek om huishoudelijke hulp of in 2006 en 2007 een aanvraag voor een hulpmiddel hadden ingediend. De tevredenheid over de aanvraagprocedure was in Eijsden 7,6.

³⁸ MEE(R) DOEN. Wmo-Beleidsplan Gemeenten Eijsden en Margraten 2008-2011, Gemeente Eijsden mei 2008, blz. 23.

De tevredenheid over de wachttijd tussen toekenning en tijdstip van ontvangst ondersteuning bedraagt 81 procent. De huishoudelijke hulp wordt gewaardeerd met een 8,3. Bij hulpmiddelen is de tevredenheid 7,3. Van de respondenten die bekend zijn met de Wmo-raad (35 procent) was 88 procent tevreden over de mate waarin de Wmo-raad opkomt voor het belang van de cliënten.

Voor 2008 heeft de gemeente gekozen voor een zogeheten verdiepend onderzoek naar de tevredenheid. Aan het jaarlijks toepassen van schriftelijke enquêtes kleefden bezwaren. Het gaat immers in Eijsden om een relatief kleine groep cliënten die met korte tussenposen wordt bevraagd. Daarbij kwam dat cliënten het lastig vonden om een vragenlijst in te vullen en de vragenlijst geen mogelijkheden biedt om naar specifieke omstandigheden in Eijsden te vragen.

Het verdiepend onderzoek bestaat onder meer uit twee bijeenkomsten waar groepen cliënten gevraagd wordt naar hun ervaringen met hulp bij het huishouden. Dit verdiepend onderzoek zou blijkens de website van de gemeente Eijsden voor inzage beschikbaar zijn vóór 1 juli 2009, maar is pas in september 2009 gereed.

Ook in de nieuwe opzet voorziet het tevredenheidsonderzoek in het meten van de tevredenheid over slechts enkele prestatievelden van de Wmo (prestatievelden 3, 5 en 6).

Door de gewijzigde opzet kan het tevredenheidsonderzoek over 2007 dienen als zogeheten nulmeting. Het in 2008 over 2007 uitgevoerde onderzoek wordt in 2010 wederom uitgevoerd en heeft dan betrekking op 2009.

3.5 Benchmark

Over 2007 is naast het tevredenheidsonderzoek ook een benchmarkonderzoek uitgevoerd. De betekenis van dit onderzoek is betrekkelijk gering volgens de gemeente. In 2007 was de bekendheid met de Wmo nog gering en op een aantal vragen die betrekking hadden op de gemeente Eijsden is niet geantwoord. De opzet van het benchmarkonderzoek, dat net als het tevredenheidsonderzoek is uitgevoerd door SGBO, is in 2008 sterk aangepast. De opzet van het benchmarkonderzoek is in ontwikkeling en is in 2008 en 2009 aangepast. Sommige vragen heeft de gemeente Eijsden niet beantwoord cq niet kunnen beantwoorden “vanwege de vele onduidelijkheden in de vraagstelling.”³⁹

Op 17 november 2008 werd een basisbenchmarkonderzoek 2008 voor de gemeente Eijsden afgerond. In dit onderzoek is gebruik gemaakt van de Wmo-thermometer waarmee de score van Eijsden vergeleken wordt met het gemiddelde van de scores van andere gemeenten. Wat de basisbenchmark betreft scoort Eijsden met 66 procent ongeveer gelijk aan het landelijk gemiddelde (67 procent). Wat de prestatievelden betreft wijkt Eijsden significant af wat de ondersteuning van jeugd betreft. Dit gedeelte van de benchmark heeft de gemeente nauwelijks ingevuld vanwege de vele onduidelijkheden in de vraagstelling en de interpretatie van de mogelijke antwoorden. De waardering daar ligt op 38 procent, landelijk is dat 59 procent. Zo'n slechte score is ook te vinden op de prestatievelden 7, 8 en 9: 39 procent voor Eijsden versus landelijk 65 procent. Ook dit deel van de benchmark heeft de gemeente Eijsden om dezelfde reden niet of nauwelijks niet ingevuld. Wat dit laatste betreft is het goed erop te wijzen dat deze prestatievelden - wat Eijsden betreft - worden uitgevoerd door de centrumgemeente.

³⁹ Ambtelijk hoor en wederhoor op het concept van dit onderzoek.

Een slechte score op deze prestatievelden hoeft dus nog niet te betekenen dat de voorzieningen voor inwoners van Eijsden op deze prestatievelden navenant slecht zouden zijn.

4. Formele vereisten en financiële gevolgen

In dit hoofdstuk komen de volgende vragen aan de orde:

- in hoeverre voldoet de gemeente aan de eisen die in de Wmo aan de invoering worden gesteld?
- bestaat inzicht in de financiële betekenis van de Wmo voor de gemeente?

4.1. In hoeverre voldoet de gemeente aan de eisen die in de Wmo aan de invoering worden gesteld?

De Wet maatschappelijke ondersteuning kent een aantal bepalingen waarin eisen zijn opgenomen. Zo bepaalt artikel 3 dat de gemeenteraad een of meer plannen vaststelt. Dit Beleidsplan, al dan niet voorafgegaan door startnotitie en beleidsvisie, moet in ieder geval op onderstaande zes aspecten ingaan:

1. de gemeentelijke doelstellingen. Het gaat hier om kwalitatieve doelstellingen én kwantitatieve doelstellingen;
2. de wijze van uitvoering van het samenhangende beleid betreffende maatschappelijke ondersteuning en welke acties worden uitgevoerd binnen de door het plan bestreken periode;
3. de door de gemeente te behalen resultaten;
4. de door de gemeente te nemen maatregelen om de kwaliteit van de uitvoering te waarborgen. Het gaat hier om:
 - (gezondheids)zorgbeleid
 - woonvisie/woonbeleid;
 - armoedebeleid;
 - activeringsbeleid (in het kader van Wwb, Wsw, Wia en Wajong);
 - sportbeleid;
 - integratie-/inburgeringsbeleid;
 - vervoersbeleid (leerlingenvervoer, Wsa-vervoer).
5. de door de gemeente te nemen maatregelen om keuzevrijheid te bieden;
6. de wijze waarop gemeenteraad en gemeentebestuur zich op de hoogte hebben gesteld van de behoeften van kleine doelgroepen, zoals mensen met een verstandelijke beperking, mensen met langdurige psychische klachten, mensen met psychogeriatrische problemen, mensen met een zintuiglijke beperking.

De opzet van het Wmo-Beleidsplan Gemeenten Eijsden en Margraten 2008-2011 wijkt af van deze zes onderdelen. Het Beleidsplan bevat wel kwalitatieve, maar geen kwantitatieve doelstellingen. De te behalen resultaten worden ook niet vermeld in het Beleidsplan, maar zijn opgenomen in uitvoeringsprogramma's die jaarlijks worden opgesteld. Deze uitvoeringsprogramma's kennen een onderscheid tussen prioritaire thema's, additionele taakstellingen en (door)lopend beleid. Het onderscheid tussen deze drie categorieën activiteiten en maatregelen is diffuus.

De commissie geeft toe dat het moeilijk is om voor gemeentes keuzemogelijkheden op alle prestatievelden aan te geven, maar ook dit aspect ontbreekt bij alle in het Beleidsplan opgenomen prestatievelden. Ten slotte ontbreekt bij de beschrijving van de prestatievelden een verwijzing naar beleidsnota's, -notities en andere documenten.

De commissie heeft niet nader onderzocht of in deze onderliggende documenten voldoende waarborgen zijn opgenomen om de kwaliteit van de uitvoering van de maatschappelijke ondersteuning te kunnen garanderen.

Omdat de in artikel 3 van de Wet maatschappelijke ondersteuning genoemde opsomming niet limitatief is, ligt het voor de hand dat ook andere aspecten aandacht verdienen. Voor de gemeente Eijsden geldt dat uiteraard voor samenwerking met andere gemeenten. Drie van de negen prestatievelden worden immers bij de centrumgemeenten uitgevoerd (prestatievelden 7, 8 en 9).⁴⁰

Hulp bij de huishouding en verstrekking van hulpmiddelen zijn regionaal georganiseerd, waarbij sprake is van harmonisatie van indicatiestelling én voor de gemeente Eijsden geen zelfstandige beleidsruimte bestaat. Wel zijn beide voorzieningen op lokaal cq gemeentelijk niveau georganiseerd. De gemeente heeft een eigen Wmo-loket, behandelt zelf aanvragen en geeft beschikkingen af. Regionale afstemming vindt plaats, maar dat biedt ruimte voor lokale verschillen. Afspraken over gemeentelijke samenwerking bestaan niet.

Artikel 5 van de Wet maatschappelijke ondersteuning bepaalt dat de gemeenteraad bij verordening regels vaststelt over de verstrekking van individuele voorzieningen en de voorwaarden waaronder deze voorzieningen worden ontvangen (in natura, financiële vergoeding of een persoonsgebonden budget). In deze verordening dienen twee bepalingen in ieder geval te worden opgenomen. De eerste bepaling betreft de wijze waarop de toegang tot het aanvragen van individuele voorzieningen in samenhang met voorzieningen op het gebied van wonen en zorg als bedoeld in de AWBZ is geregeld. De tweede bepaling betreft de wijze waarop de verstrekking van individuele voorzieningen samenhangend wordt afgestemd op de situatie van de aanvrager. In de op 19 september 2006 vastgestelde verordening voorziet artikel 2 in de eerste door de wetgever verplicht gestelde bepaling. Het artikel 7 lid 2 voorziet in algemene zin in de tweede door de wetgever verplicht gestelde bepaling.

Artikel 9 van de Wet maatschappelijke ondersteuning bepaalt dat het college van burgemeester en wethouders jaarlijks vóór 1 juli de uitkomsten van onderzoek naar tevredenheid van vragers van maatschappelijke ondersteuning publiceert. Dit geldt ook voor de bij ministeriële regeling aangegeven gegevens over de prestaties van de gemeente Eijsden. De commissie heeft geconstateerd dat jaarlijks de tevredenheid wordt onderzocht. Ook wordt een benchmarkonderzoek uitgevoerd waarin de prestaties van de gemeente Eijsden worden vergeleken met andere gemeenten. De commissie heeft geconstateerd dat de gemeente de uitkomsten van deze onderzoeken heeft gepubliceerd binnen de door de wetgever daarvoor gestelde termijnen. Deze onderzoeken zijn aan de gemeenteraad ter informatie voorgelegd, maar zijn niet voor een breder publiek via de website van de gemeente bekendgemaakt. Wel zijn de rapporten bij het Wmo-loket in het gemeentehuis ter inzage gelegd. Dit is ook in het weekblad 'de Etalage' bekend gemaakt. De Wmo-raad beschikt over de rapporten.

Artikel 11 van de Wet maatschappelijke ondersteuning bepaalt dat het college van burgemeester en wethouders ingezetenen en belanghebbenden betreft bij de voorbereiding van het beleid. In het Beleidsplan wordt per prestatieveld aangegeven welke instanties bij de uitvoering van de daarbij van belang zijnde activiteiten worden betrokken. Of dat inderdaad is gebeurd heeft de commissie niet vastgesteld. Voorzover dat is gebeurd kan de commissie niet nagaan wat met de inbreng van deze organisaties is gebeurd.

⁴⁰ Zie 'Stedelijk kompas gemeente Maastricht: centrumgemeente voor de regio Maastricht-Heuvelland. Beleid ten aanzien van sociaal kwetsbare groepen 2008-2011. Van de straat door zorg op maat. Februari 2008.'

Afhankelijk van prestatieveld gaat het wat belanghebbenden betreft om instanties en organisaties als welzijnsinstellingen, mantelzorgorganisaties, vrijwilligersorganisaties, thuiszorginstellingen, eerstelijns gezondheidszorg, woningcorporaties, stichting MEE, instellingen voor gehandicapten, verzorgingscentra en –tehuizen, verslavingszorg en GGZ-instellingen, instellingen voor jeugdzorg, indicatieorganen, instellingen voor maatschappelijke opvang en vrouwenopvang, religieuze instellingen, kinderopvangorganisaties en scholen, zorgkantoren, politie, schuldhulpverlening, vervoersaanbieders, provincie.

De gemeente Eijsden heeft samen met de gemeente Margraten een Wmo-platform geïnstalleerd. Het functioneren van dit platform en de samenwerking tussen platform en gemeente zijn reeds in hoofdstuk 3 aan de orde gekomen. Zowel uit het gesprek met het wethouder Warnier, ambtenaren van de gemeente Eijsden én de voorzitter van de Wmo-raad heeft de commissie de indruk overgehouden dat in het algemeen de Wmo-raad over alle relevante beleidsonderwerpen adviseert en dat deze adviezen hun plaats in de voorbereiding van de besluitvorming binnen college en gemeenteraad krijgen. Maar hier past wel een kanttekening bij. De vraag is of om redenen van bestuurlijke aard (samengaan met de gemeente Margraten) de invoering van de zogeheten structurele fase van de Wmo voorlopig pas op de plaats heeft moeten maken. De Wmo-raad kiest nadrukkelijk voor de aanpak van een trapsgewijze uitwerking van de in de Wmo neergelegde kansen en uitdagingen, met name ten aanzien van de ondersteuning van de jeugd en vrijwilligers alsmede mantelzorgers. Hier schuren belangen van bestuurlijke aard en algemeen maatschappelijke opgaven voor de gemeenten Eijsden en Margraten langs elkaar.

De gemeente Eijsden heeft een aarzelende start bij de invoering van de Wmo gekend. In het eerste jaar ging het erom om de overgang van de hulp in het huishouden uit de AWBZ in goede banen te leiden (prestatieveld 6) en de taken voortvloeiende uit de WVG zonder haperingen voort te zetten (prestatieveld 6). Tegelijkertijd is de advies- en informatiefunctie in een zorgkloket vormgegeven (prestatieveld 3). Hierin lijkt de gemeente te zijn geslaagd. Maar eerder genomen besluiten, die in de gemeenteraad werden bekrachtigd, moesten worden bijgesteld omdat ze onuitvoerbaar waren (zie blz. 10).

4.2 Bestaat inzicht in de financiële betekenis van de Wmo voor de gemeente?

Uit bestudering van de aan de commissie beschikbaar gestelde documentatie en uit het gesprek van de commissie met wethouder Warnier kan de commissie zich geen helder beeld vormen van de financiële gevolgen van de invoering van de Wmo in de gemeente Eijsden. Eerder door de gemeenteraad gestelde financiële kaders (vanaf 2008 756.000 euro) zijn niet terug te vinden in de programmabegrotingen van de gemeente Eijsden. In de programmabegroting 2007 werd nog rekening gehouden met een jaarlijks budget voor de Wmo van ongeveer anderhalf miljoen euro.⁴¹ Dat bedrag heeft op meer prestatievelden betrekking, zodat een vergelijking moeilijk is te maken, maar het overzicht wel wordt belemmerd. In de programmabegroting 2008 is sprake van 949.993 euro aan uitgaven voor huishoudelijke verzorging en voorzieningen WVG (met aftrek van eigen bijdragen). Het tekort (verschil tussen inkomsten uit gemeentefonds plus eigen bijdragen minus uitgaven) zou voor 2007 60.000 euro bedragen. Voor 2008 wordt het tekort geschat op enkele tientallen duizenden euro's.

⁴¹ Programmabegroting 2007. Meerjarenbegroting 2008-2010. Gemeente Eijsden, 19 september 2006, blz. 31.

Uitgaven op de andere prestatievelden van de Wmo zijn niet herleidbaar tot de Wmo. In de begroting voor 2008 zijn verschillende posten terug te vinden die aan de Wmo-prestatievelden zijn verbonden, maar daar in de door de gemeente Eijsden gekozen systematiek buiten vallen: welzijnswerk, maatschappelijke dienstverlening, vluchtelingenwerk, jeugdgezondheidszorg. Wel heeft de commissie van de gemeente een financieel overzicht van de “Productgroep Wmo” ontvangen. Het totaalbedrag van de onder deze noemer vallende uitgaven bedraagt 2.194.872 euro, waarvan 879.018 euro wordt vergoed uit het gemeentefonds. Naast ‘huishoudelijke verzorging’ en ‘voorzieningen/vergoedingen Wmo’ gaat het om leefbaarheidsonderzoeken en doorberekening van uitgaven voor onderwijs, cultuur, welzijn en sport ten bedrage van 497.277 euro.

5. Betrokkenheid van gemeenteraad, burgers en belanghebbenden

In dit hoofdstuk komen de volgende vragen aan de orde:

- wat is de betrokkenheid van de raad bij de plaatselijke invulling van de Wmo en bij het verdere uitvoeringstraject?
- In hoeverre zijn burgers en belangenverenigingen in het kader van burgerparticipatie betrokken bij de besluitvorming en invoering van de Wmo?

5.1 Betrokkenheid van de raad

De vraag naar de betrokkenheid van de raad bij de plaatselijke invulling van de Wmo en bij het verdere invoeringstraject is reeds in hoofdstuk 3 aan de orde geweest. Daarin zijn de door de gemeente genomen stappen bij de invoering en de uitvoering van de Wmo aan bod gekomen. De commissie laat ze in dit hoofdstuk kort de revue passeren om de betrokkenheid van de gemeenteraad te belichten.

Het college heeft in 2006 aangegeven de Wmo “gefaseerd” te willen invoeren. De raad heeft hiermee ingestemd. De uitvoering van dat voornemen ging niet zonder strubbelingen. Al kort na de eerste beraadslaging in de gemeenteraad op 14 maart 2006 bleek de door de gemeente gekozen aanpak niet haalbaar. Eind 2006 trad stagnatie op. Op 18 december 2006 had - volgens eerdere aankondigingen - de gemeenteraad zich moeten buigen over een Beleidsplan, maar dat gebeurde pas anderhalf jaar later. Ook de oprichting van de Wmo-raad liep vertraging op. De commissie constateert dat de samenwerking met Margraten eerder een belemmerende dan een versnellende factor was. De hoofdoorzaak van deze vertragingen is echter te vinden in een tekort aan beleidsinhoudelijke capaciteit binnen de gemeente Eijsden.

De gemeente legde prioriteit bij het overnemen van de uit de AWBZ overgekomen huishoudelijke hulpverlening. De desbetreffende verordening werd eind 2006 vastgesteld. In de gemeenteraad werden voorstellen tot wijziging geformuleerd, die de gemeente uiteindelijk zou betrekken in een herziening van de verordening op basis van een in 2007 uit te voeren evaluatie. Of deze evaluatie ooit is uitgevoerd en of in dat kader de eerder door de gemeenteraad geformuleerde aanpassingen zijn aangebracht heeft de commissie niet kunnen vaststellen.

Uiteindelijk werd op 24 juni 2008 het Beleidsplan voor de invoering van de Wmo goedgekeurd. In de door de gemeente gekozen aanpak voorzien uitvoeringsprogramma's in een jaarlijkse, stapsgewijze uitwerking van de Wmo. Maar deze programma's zijn niet bestemd voor de gemeenteraad. Bovendien heeft de commissie moeite met de in deze jaarlijkse rapportages gekozen onderverdeling van actiepunten en maatregelen. Per activiteit op elk van de negen prestatievelden van de Wmo kan niet worden vastgesteld:

- op welke manier de activiteiten worden uitgevoerd;
- welke resultaten worden verwacht;
- welke doorlooptijd wordt gehanteerd;
- hoe wordt gemeten of geëvalueerd;
- welke kosten en dekkingsmiddelen met deze activiteiten zijn gemoeid;
- hoe de communicatie verloopt.

De verantwoording naar de gemeenteraad kan beter.

5.2 Betrokkenheid van burgers en belanghebbenden

De laatste onderzoeksvraag heeft betrekking op de betrokkenheid van burgers en belangenverenigingen bij de besluitvorming over en bij de invoering van de Wmo.

Volgens de gemeente zijn de inwoners van Eijsden over de voor hen van belang zijnde aspecten geïnformeerd door publicaties in 'De Etalage', een wekelijks verschijnend blad waarin een afzonderlijk deel is gewijd aan mededelingen van de gemeente. Nieuwsbrieven, speciale mailings en informatie op de website van de gemeente schitteren door afwezigheid. Raadpleging van de website van de gemeente Eijsden (www.eijsden.nl) levert een teleurstellend resultaat op: de zoektocht met vragen naar de Wmo treft daar geen antwoorden aan. De gemeente geeft aan dat sinds maart 2009 wel voldoende informatie op haar website aanwezig is, maar die is niet goed via de zoekfunctie op te roepen.

Tenslotte het burgerjaarverslag. De burgemeester van Eijsden laat de getallen spreken. Veel feiten en cijfers passeren de revue, maar hoe vaak en waarvoor inwoners aanspraak maken op de Wmo blijft voor de lezer verborgen.⁴²

De gemeente Eijsden moet voor de horizontale verantwoording naar burgers en belanghebbenden nog heel wat werk verzetten.

⁴² Burgerjaarverslag 2007. Gemeente Eijsden.

6. Conclusies en aanbevelingen

6.1 Conclusies

1. Beperkte invoering van de Wmo

De gemeente Eijsden heeft er in nauwe samenwerking met de gemeente Margraten voor gekozen om de Wmo gefaseerd in te voeren en in de periode waarvoor het huidige Beleidsplan geldt (2008-2011) alle aandacht en (ambtelijke) capaciteit te richten op de verstrekking van voorzieningen aan inwoners met een beperking (huishoudelijke hulp en hulpmiddelen). In zoverre heeft de gemeente Eijsden gekozen voor “oude wijn in nieuwe zakken.”

2. Stagnatie bij verdere invoering van de Wmo ongewenst

Het gevaar dreigt dat te veel bij het oude blijft en de gemeente Eijsden de in de wet neergelegde bedoeling en haar eigen ambities ook op de langere termijn niet kan waarmaken. Het is begrijpelijk dat het in de steigers zetten van nieuwe (beleids)impulsen bij de uitwerking van andere voor de inwoners van Eijsden belangrijke prestatievelden (ondersteuning van jeugdigen, ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers) met het oog op het samengaan met de gemeente Margraten op een ongelukkig moment komt. Maar deze terughoudende opstelling is even begrijpelijk als ongewenst. Eijsden en haar inwoners dreigen achterop te raken bij de invoering van de Wmo.

3. Visie op betekenis, kansen en uitdagingen van de Wmo ontbreekt

Niet alleen is de gemeente Eijsden bij het zetten van verdere stappen bij de invoering van de Wmo in afwachting van het samengaan met de gemeente Margraten. Ook ontbreekt het op het niveau van het college aan visie op de betekenis van de Wmo en aan visie op de op grond van de Wmo te stellen beleidsprioriteiten. Dat blijkt uit het ontbreken van een visiedocument.

Binnen het ambtelijk apparaat is sprake van ontoereikende capaciteit. De inzet en het enthousiasme van de met de Wmo belaste medewerkers verdient waardering, maar de beschikbare menskracht is te gering om meer te doen dan waar op dit moment alle aandacht en energie naar uitgaat. Dit capaciteitsprobleem wordt niet verholpen met het samengaan met de gemeente Margraten (en daarmee vergroten van de voor de Wmo bedoelde ambtelijke slagkracht). Ook dan dreigt een tekort aan ambtelijke ondersteuning en advisering om nieuwe kansen te grijpen en nieuwe uitdagingen op het vlak van de Wmo aan te gaan.

4. Meer regionale samenwerking en taakverdeling gewenst

Een aantal prestatievelden (maatschappelijke opvang, verslavingsbeleid en geestelijke gezondheidszorg) zijn al ondergebracht bij de centrumgemeente. Andere prestatievelden (voorzieningen voor inwoners met een beperking) kennen bij de uitvoering een regionale aanpak. Meer samenwerking en een doelmatige taakverdeling bij resterende prestatievelden (met name ondersteuning jeugdigen en ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers) moeten zonder onnodig tijdverlies worden opgepakt. Het ligt in de lijn der verwachting dat in de toekomst nog meer taken uit de AWBZ worden overgeheveld naar de Wmo en daarmee op de schouders van de gemeenten terechtkomen. Het ligt voor de hand hierop voorbereid te zijn.

5. Verschillen van inzicht tussen gemeente en Wmo-raad
De bij de uitvoering betrokken partijen (college, ambtelijk apparaat, Wmo-raad) verschillen van inzicht. College en ambtelijk apparaat richten zich met name op (ondersteuning van) ouderen, de Wmo-raad vraagt ook aandacht voor andere doelgroepen onder de Wmo (jeugdigen, mantelzorgers en vrijwilligers). Bij de ondersteuning van ouderen gaat het om de meest doeltreffende aanpak om de zorgbehoefte vast te stellen. De gemeente stelt zich hierbij passief op: degenen die ondersteuning en zorg behoeven zijn aangewezen op het Wmo-loket en telefonische spreekuren. Huisbezoeken vinden niet over de hele linie (bij voorbeeld bij alle 75-plussers) plaats.
6. Informatie over Wmo voor de inwoners schiet tekort
De informatie over de Wmo schiet in de gemeente Eijsden tekort. Op de website van de gemeente (www.eijsden.nl) ontbreekt voor degenen die ondersteuning en zorg behoeven toegankelijke informatie. Weliswaar zijn formele regelingen langs die weg te vinden, maar antwoorden op de gangbare praktische vragen ontbreken.
7. Inzicht in de financiële gevolgen van de Wmo bestaat niet
In dit onderzoek heeft de commissie hierover bedragen gekregen die uiteenlopen van 850.000 euro tot 2,3 miljoen euro. Het tekort (verschil tussen inkomsten uit gemeentefonds plus eigen bijdragen minus uitgaven) zou voor 2007 60.000 euro bedragen. Voor 2008 wordt het tekort geschat op tienduizenden euro's.
8. Wat de Wmo in beweging zet kan bestuurlijk en politiek niet goed worden gevolgd
De gemeente heeft ervoor gekozen om de uitvoering van de Wmo uit te werken in jaarlijkse uitvoeringsprogramma's. Deze uitvoeringsprogramma's worden besproken met de Wmo-raad, die de gemeente in dit verband adviseert. Maar het college legt de gemeenteraad deze uitvoeringsprogramma's niet voor, hoewel deze uitvoeringsprogramma's de gemeenteraad zouden kunnen helpen hun kaderstellende taak bij de uitvoering van de Wmo naar behoren te kunnen uitvoeren. Ook de uitvoeringsprogramma's kunnen nog beter. Op grond van het eerste uitvoeringsprogramma concludeert de commissie dat per activiteit op een van de negen prestatievelden van de Wmo niet kan worden vastgesteld:
 - op welke manier de activiteiten worden uitgevoerd;
 - welke resultaten worden verwacht;
 - welke doorlooptijd wordt gehanteerd;
 - hoe wordt gemeten of geëvalueerd;
 - welke kosten en dekkingsmiddelen met deze activiteiten zijn gemoeid;
 - hoe de communicatie verloopt.

Algemeen geldt dat informatie als kernbestanddeel van verantwoording in de richting van de gemeenteraad alleen maar fragmentarisch is te vinden.

6.2 Aanbevelingen

1. Meer ambitie en resultaatgerichtheid

De commissie begint met een aanbeveling naar aanleiding van de conclusies 3, 4, 5 en 8. Het uitvoeringsprogramma Wmo 2010 moet ambitieuzer worden dan dat van 2009. De opstap moet worden gemaakt naar een Wmo-brede aanpak (alle prestatievelden). Het Wmo-beleid van de gemeenten Eijsden en Margraten moet worden geharmoniseerd. De uitvoeringsactiviteiten worden zo resultaatgericht mogelijk (SMART) geformuleerd.

2. Verdere verbetering informatievoorziening aan de gemeenteraad

Om deze stap voorwaarts succesvol te maken beveelt de commissie aan:

- geen onderscheid te maken tussen maatregelen die prioritaire thema's zouden zijn, een additionele taakstelling zouden betreffen en (door)lopende activiteiten worden genoemd;
- de uitvoeringsprogramma's aan de gemeenteraad voor te leggen als onderdeel van de jaarlijkse verantwoording (jaarrapportage).

3. Verbetering financieel inzicht

Wat onder de Wmo valt is aan een uiterst rekbare interpretatie onderworpen. Stel daarom nu een nulsituatie vast en besluit nu over vier jaar de voortgang van de Wmo te evalueren en de financiële consequenties te toetsen aan de resultaten van de Wmo. Als uitgangspunt voor de financiële consequenties geldt de stand van zaken in het uitvoeringsprogramma:

Tabel 10 *Verbetering financieel inzicht (in euro)*

Activiteiten	Middelen
Bestaand beleid	
Voorzieningen gehandicapten	463.000
Hulp bij huishouding	870.000
Inkomsteneigen bijdrage	-/- 130.000
Uitvoeringskosten ⁴³	112.000
Professioneel welzijnswerk	189.000
Sociale alarmering	24.000
Maaltijdvoorziening	7.000
Bestrijding huiselijk geweld	-
Subtotaal	1.535.000
Nieuw beleid	
Continuering ex AWBZ-regelingen	44.500
Versterking informele zorg en ondersteuning mantelzorg (kernteams)	10.000
Doorontwikkelen Wmo-loket	Budgettair neutraal
Outreachend ouderenwerk/bestrijding isolement	20.000
Bestrijding van huiselijk geweld	5.000
Subtotaal	79.500
Totaal	1.614.500

Dat betekent een uitgave van gemiddeld 138,50 euro per inwoner van de gemeente Eijsden. Daarmee ligt Eijsden ver beneden het gemiddelde in de provincie Limburg (186 euro).

⁴³ Uitvoeringskosten: kosten indecering, kosten Wmo-kantoor, benchmark SGBO, Wmo-raad, SVB, Automatisering

Bijlagen

Bijlage 1

Uitgebreid overzicht dat ten grondslag ligt aan het gebruikte toetsingskader

A. Algemeen

- Beleidsplan, al dan niet voorafgegaan door startnotitie en beleidsvisie (Artikel 3, lid 1 en 2: de gemeenteraad stelt een plan vast telkens voor een periode van ten hoogste vier jaren)
- In het plan moet in ieder geval worden ingegaan op (artikel 3, lid 4):
 - * de gemeentelijke doelstellingen;
 - + kwalitatieve doelstellingen;
 - + kwantitatieve doelstellingen;
 - * de wijze van uitvoering van het samenhangende beleid betreffende maatschappelijke ondersteuning;
 - * de door de gemeente te behalen resultaten;
 - * de door de gemeente te nemen maatregelen om de kwaliteit van de uitvoering te waarborgen;
 - + relatie met andere gemeentelijke beleidsterreinen, zoals:
 - ~ (gezondheids)zorgbeleid
 - ~ woonvisie/woonbeleid;
 - ~ armoedebeleid;
 - ~ activeringsbeleid (in het kader van WWB, WSW, Wia en Wajong);
 - ~ sportbeleid;
 - ~ integratie-/inburgeringsbeleid;
 - ~ vervoersbeleid (leerlingenvervoer, WSA-vervoer).
 - * de door de gemeente te nemen maatregelen om keuzevrijheid te bieden;
 - * de wijze waarop gemeenteraad en gemeentebestuur zich op de hoogte hebben gesteld van de behoeften van kleine doelgroepen, zoals:
 - + mensen met een verstandelijke beperking;
 - + mensen met langdurige psychische klachten;
 - + mensen met psychogeriatrische problemen;
 - + mensen met een zintuiglijke beperking.
 - * samenwerking met andere gemeenten op het gebied van:
 - + aanbesteding van de hulp bij het huishouden;
 - + vrijwilligers en mantelverzorgers;
 - + opvoedingsondersteuning;
 - + mensen met beperkingen;
 - + verstrekking van individuele voorzieningen;
 - + Wmo-loket;
 - + maatschappelijke opvang;
 - + verslavingszorg.

B. Participatie in het Wmo-beleid

- Participatie van de burgers bij het Wmo-beleid is vastgelegd in artikel 11 en 12. Bij:
 - + de beleidsvoorbereiding;
 - + vroegtijdig de mogelijkheid om zelfstandig beleidsvoorstellen in te dienen over maatschappelijke ondersteuning;

- + gelegenheid tot advies indienen door de gezamenlijke vertegenwoordigers van representatieve organisaties van vragers op het gebied van maatschappelijke ondersteuning;
- + motivering van gemeentebestuur gericht aan gemeenteraad over de manier waarop de belangen en behoeften van inwoners die hun belangen en behoeften niet goed kenbaar kunnen maken in de beleidsvorming zijn meegewogen.

- Wijze van participatie van organisaties die betrokken zijn bij opstellen van visie en doelen van de Wmo:

- + informeren;
- + raadplegen;
- + vragen om instemming.

Het gaat bij informeren, raadplegen en vragen om instemming om organisaties die bij maatschappelijke ondersteuning zijn betrokken:

- + welzijnsinstellingen;
 - + mantelzorgorganisaties;
 - + vrijwilligersorganisaties;
 - + thuiszorginstellingen;
 - + eerstelijns gezondheidszorg;
 - + woningcorporaties;
 - + stichting MEE;
 - + instellingen voor gehandicapten;
 - + verzorgingscentra en –tehuizen;
 - + verslavingszorg en GGZ-instellingen;
 - + instellingen voor jeugdzorg;
 - + indicatieorganen;
 - + instellingen voor maatschappelijke opvang en vrouwenopvang;
 - + religieuze instellingen;
 - + kinderopvangorganisaties en scholen;
 - + zorgkantoren;
 - + politie;
 - + schuldhulpverlening;
 - + vervoersaanbieders;
 - + provincie.
- horizontale verantwoording: artikel 9 schrijft voor dat het gemeentebestuur jaarlijks voor 1 juli bekend maakt de uitkomsten van het cliënttevredenheidsonderzoek en de bij ministeriële regeling aangewezen prestatiegegevens. De instrumenten daarvoor zijn:
- + burgerjaarverslagen;
 - + Wmo-beleidsmonitor;
 - + deelname aan benchmark Wmo;
 - + jaarrekening;
 - + publicatie in lokale krant;
 - + speciale Wmo-krant;
 - + website van de gemeente.

C. Het onder A genoemde plan betreft gemeentelijke doelstellingen op de verschillende terreinen van maatschappelijke ondersteuning (artikel 3). Deze terreinen zijn hieronder geclusterd en gespecificeerd.

1. Sociale samenhang, ondersteuning van vrijwilligers en opvoedingsondersteuning.

- gemeentelijke activiteiten gericht op sociale samenhang:

- + bevorderen van burgerparticipatie bij lokale activiteiten;
- + stimuleren van eigen initiatieven van burgers;
- + zorgen voor goede buurtinformatie en buurtvoorlichting;
- + ondersteunen van burgerplatforms;
- + bevorderen van buurt- en straatcontactactiviteiten;
- + bevorderen van netwerkvorming voor specifieke groepen;
- + bevorderen van (vrijwillig) buurtbeheer en buurttoezicht;
- + zorgen voor (vrijwillige) buurtbemiddeling;
- + bevorderen dat bewoners zelf wijkgedragscodes ontwikkelen.

- gemeentelijke activiteiten gericht op ondersteuning van vrijwilligers (ook in sportverenigingen, kinderboerderijen, buurtcomités en muziekgezelschappen):

- + vrijwilligersinformatiepunt;
- + deskundigheidsbevordering;
- + vrijwilligersonderscheiding/vrijwilliger van het jaar;
- + makelaarsfunctie (matching van vraag en aanbod);
- + verzekering;
- + vrijstelling sollicitatieplicht;
- + faciliteiten (parkeerkaarten, kortingspassen etc);
- + kinderopvang.

- gemeentelijke activiteiten gericht op jeugdigen met opgroei problemen en op ouders met problemen met opvoeden:

- + informatie en advies
- + signalering
 - ~ voorlichting professionals die met jeugdigen werken;
 - ~ meldcode bij vermoeden van kindermishandeling;
 - ~ centraal meld- en verzamelpunt;
 - ~ andere voorzieningen.
- + toeleiding hulpaanbod
 - ~ schoolmaatschappelijk werk;
 - ~ zorgnetwerken rondom scholen primair onderwijs;
 - ~ zorgnetwerken rondom scholen voortgezet onderwijs;
 - ~ buurtnetwerken;
 - ~ zorgnetwerken rondom Regionale Opleidingscentra.
- + licht pedagogische hulp
 - ~ kortdurende begeleiding jeugdigen of ouders;
 - ~ gezinsondersteuning;
 - ~ pedagogisch spreekuur;
- + zorgcoördinatie
 - ~ afstemmen hulpverlening bij multi-probleemgezinnen;

~ gezinscoach.

2. Mensen met beperkingen

- informatie, advies en cliëntondersteuning

- + fysiek loket op gemeentelijk niveau;
- + geen fysiek loket: andere oplossingen voor het bieden van informatie en advies;
 - ~ telefonisch Wmo-loket;
 - ~ digitaal Wmo-loket;
 - ~ actieve voorlichting/advies aan specifieke doelgroepen;
 - ~ afzonderlijke voorzieningen voor specifieke doelgroepen en vragen;
 - ~ mobiel loket.
- + fysiek loket gevestigd in een andere gemeente in de regio.

- voorzieningen van informatie en/of advies:

- + woningaanpassingen, rolstoelvoorzieningen, vervoersvoorzieningen ;
- + hulp bij het huishouden;
- + informatie over verschillende zorgaanbieders;
- + steun bij problemen bij het voeren van regie over het huishouden;
- + invalidenparkeerkaart;
- + AWBZ-/ZVW-voorzieningen;
- + ondersteuning van mantelzorgers;
 - ~ informatiepunt voor mantelzorgers;
 - ~ begeleiding/ondersteuning;
 - ~ lotgenotencontact;
 - ~ cursussen;
 - ~ respijtzorg thuis;
 - ~ respijtzorg buitenshuis;
 - ~ nazorg;
 - ~ mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid;
 - ~ vrijstelling sollicitatieplicht;
 - ~ faciliteiten (parkeerkaarten, kortingspassen etc);
 - ~ kinderopvang;
 - ~ afspraken met lokale werkgevers over mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid.
- + bijzondere woningen zoals rolstoelgeschikte of seniorenwoningen;
- + ouderwerk/-activiteiten;
- + verkrijgen van ondersteuning en hulp door vrijwilligers;
- + inkomensondersteuning en schuldhulpverlening;
- + psychosociale hulpverlening;
- + geestelijke gezondheidszorg;
- + vrouwenopvang en/of meldpunt huiselijk geweld;
- + sociaal raadsliden/sociaal-juridische hulpverlening;
- + verslavingszorg;
- + dak- en thuislozenopvang;
- + vrijetijds- en culturele voorzieningen;
- + opvoedingsondersteuning;
- + leerlingenvervoer;

- + jongerenwerk/activiteiten;
- + WSW-vervoer;
- + opbouwwerk/buurtconciërge.

- indicatiestelling Wmo-loketten

- + indicatie en toegang.
 - ~ hulp bij huishouden;
 - ~ vervoersvoorzieningen;
 - ~ rolstoelen;
 - ~ woningaanpassingen;
 - ~ invalidenparkeerkaart;
 - ~ maaltijdvoorzieningen, boodschappenvoorzieningen, alarmering;
 - ~ bijzondere woningen zoals rolstoelgeschikte of seniorenwoningen;
 - ~ inkomensondersteuning en schuldhulpverlening;
 - ~ AWBZ-voorzieningen;
 - ~ leerlingenvervoer;
 - ~ WSW-vervoer;
 - ~ vrouwenopvang en/of meldpunt huiselijk geweld;
 - ~ geestelijke gezondheidszorg;
 - ~ verslavingszorg.

- organisaties waarmee cliënt in het Wmo-loket rechtstreeks contact kan leggen:

- + ouderenadviseurs;
- + Stichting MEE;
- + vrijwilligers-/mantelzorgorganisaties;
- + welzijnswerk;
- + algemeen maatschappelijk werk;
- + Centrum indicatiestelling zorg/indicatiesteller;
- + thuiszorginstelling;
- + sociaal raadsliden;
- + steunpunt geestelijke gezondheidszorg;
- + woningbouwcorporatie/wooninformatiepunt;
- + inkomensondersteuning/schuldhulpverlening.

- cliëntondersteuning:

- + mensen die mantelzorg verlenen;
- + mensen met een lichamelijke beperking;
- + mensen met psychosociale of materiële problemen;
- + mensen met een meervoudige problematiek;
- + mensen met een verstandelijke beperking;
- + mensen met chronische psychische problemen.

- betrokkenheid bij algemene voorzieningen:

- + maaltijdvoorziening;
- + waarborgen toegankelijkheid openbare ruimte;
- + waarborgen toegankelijkheid openbare voorzieningen;

- + boodschappendienst;
- + wijksteunpunt voor kortdurende hulp in het huishouden;
- + wasserette die was ophaalt en aflevert.

- betrokkenheid bij individuele voorzieningen:
 - + hulp in het huishouden;
 - + vervoersvoorzieningen;
 - + woonvoorzieningen;
 - + rolstoelvoorzieningen.
- betrokkenheid bij indicatiestelling;
- wijze van indicatiestelling:
 - + huisbezoek;
 - + telefonisch;
 - + mondeling (aan loket);
 - + schriftelijk;
 - + elektronisch.
- voorzieningen waarvoor de gemeente een eigen bijdrage vraagt:
 - + hulp in het huishouden;
 - + individuele vervoersvoorziening;
 - + onroerende woonvoorziening;
 - + roerende woonvoorziening.

3. Maatschappelijke zorg

- bijdrage van de gemeente aan:
 - + ketensamenwerking;
 - + bureau schuldhulpverlening;
 - + vroegsignalering en preventie;
 - + toeleiding naar zorg-/hulpverlening;
 - + afspraken met woningbouwcorporaties over huisuitzettingen;
 - + meldpunt voor crisisdreiging;
 - + individuele trajectplannen voor dak- en thuislozen;
 - + opsporen kwetsbare personen;
 - + bij terugval/uitval mensen opnieuw opsporen;
 - + OGGZ-platform;
 - + meldpunt overlast;
 - + informatieloket voor dak- en thuislozen.

Bijlage 2

Lijst van geïnterviewden en geraadpleegde deskundigen

De heer P.O.S. Bijstra

Hoofd Inwonerszaken Eijsden

Mevrouw T. Bychkova

Beleidsmedewerker Wmo Eijsden

De heer G.J. van Lonkhuyzen

Voorzitter Wmo-raad

Mevrouw C.W.M. Schroen

Wmo-consulent Eijsden

De heer drs. E.H.M.E. Warnier

Wethouder Eijsden

Bij de voorbereiding en uitvoering van dit onderzoek raadpleegde de commissie de volgende personen:

De heer dr. R. Gilsing

Medewerker Sociaal en Cultureel
Planbureau, projectleider Wmo-
evaluatie

Mevrouw dr. ir. R. Kwekkeboom

Medewerker Sociaal en Cultureel
Planbureau

De heer drs. P. Vos

Algemeen secretaris Raad voor de
Volksgezondheid en Zorg

Bijlage 3:
Lijst van afkortingen

AWBZ	Algemene wet bijzondere ziektekosten
CIZ	Centraal indicatieorgaan zorg
CPB	Centraal plan bureau
GGD	Gemeentelijke gezondheids dienst
OGGZ	Openbare geestelijke gezondheidszorg
PIW	Stichting partners in welzijn
SCP	Sociaal en Cultureel planbureau
Wajong	Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering jonggehandicapten
WIA	Wet werk en inkomensvoorziening naar arbeidsvermogen
WMO	Wet maatschappelijke ondersteuning
WSW	Wet sociale werkvoorziening
WVG	Wet voorzieningen gehandicapten
WWB	Wet werk en bijstand
ZZW	Zorgverzekeringswet

Bijlage 4

Geraadpleegde literatuur

Gijs van Houten, Mathijs Tuynman, Rob Gilsing, "Eerste tussenrapportage WMO-evaluatie. De invoering van de WMO: gemeentelijk beleid in 2007." Sociaal en Cultureel Planbureau, augustus 2008

Provincie Limburg, "Limburg doe(t) mee! De WMO in Limburg: Evaluatie vanuit het perspectief van gemeenten, cliënten en thuiszorgaanbieders". Maastricht, december 2008

Rekenkamer Den Haag, "Zicht op invoering en uitvoering. Onderzoek naar de beleidsvorming en toekomstige evaluatie van de WMO." Den Haag, december 2008

Rekenkamercommissies Parkstad Limburg, "De WMO uit de startblokken. Aandachtspunten Beleidsplan WMO". Heerlen, juni 2007

Rekenkamer Venlo, "WMO: meedoen tegen (w)elke prijs?" Venlo, september 2007

Rekenkamercommissie Zaltbommel, "WMO in Zaltbommel: Voor elkaar? Onderzoek naar de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning in Zaltbommel." Zaltbommel december 2007

Rekenkamer Zaandam, "De Wmo in Zaanstad. Het persoonsgebonden budget voor huishoudelijke hulp." Zaanstad, april 2009

Bijlage 5

Overzicht eerdere onderzoeken rekenkamercommissie-zl

2006	Nuth	Onder de loep	Declaratiegedrag in de gemeente Nuth
2006	Gulpen-Wittem	Tere plekken	Integriteit en wegwerkzaamheden aan de Slenakerweg in Gulpen-Wittem
2006	Meerssen	In de Meerssense maat	Onderzoek naar de organisatieontwikkeling van de gemeente Meerssen 1993-2006
2007	Eijsden	Een goede buur of een verre vriend	De samenwerking tussen Eijsden en Margraten in de startblokken
2007	Eijsden	Vooronderzoek naar de financiering van het centrumplan in de gemeente Eijsden	
2007	Gulpen/Wittem	Kompas of glazen bol?	Onderzoek naar het sturingsinstrumentarium van de gemeente Gulpen-Wittem
2007	Gulpen-Wittem	Doel of middel?	Intergemeentelijke samenwerking door de gemeente Gulpen-Wittem
2007	Valkenburg	Een geschenk uit de hemel	De samenwerking tussen Valkenburg aan de Geul en 3W
2008	Beek	Elk uur telt	Inhuur van extern advies voor de gemeente Beek
2008	Nuth	Voor het goede doel	Doelmatig en doeltreffend sportaccommodatiebeleid voor de gemeente Nuth
2009	Gulpen-Wittem	Van de grond gekregen	Grondexploitatie in Gulpen-Wittem nader onderzocht

2009	Eijsden	Met de knip op de beurs	Doelmatigheid van het accommodatiebeleid in Eijsden
2009	Meerssen	Vijf kanten van Pentasz	Functioneren van de regionale sociale dienst Pentasz vanuit Meerssens perspectief
2009	Beek	Met of zonder schone lei?	De uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning in Beek
2009	Valkenburg	Drie parels aan één ketting	Intergemeentelijke samenwerking door de gemeente Valkenburg aan de Geul

Bijlage 6

De rekenkamercommissie

De rekenkamercommissie bestaat uit:

ir. P.T.H.J. (Peter) Thuis	: voorzitter
drs. M.J.M. (Mimi) Crijns	: lid
drs. A.M.J. (Ton) Dreuw RC	: plv. voorzitter
mr. D.J.J.M. (John) Havenith	: lid
dr. H.P.M. (Bert) Kreemers	: lid
drs. W.J.H.S. (Wil) Lindelauf RA RO	: lid
M.G.A. (Maurice) Cobben	: secretaris

Alle leden maken op persoonlijke titel deel uit van de rekenkamercommissie. De in de rekenkamercommissie werkzame registeraccountant treedt niet in die hoedanigheid op.

Website	:	www.rekenkamerzie-zl.nl
Postadres	:	Postbus 998, 6300 AZ Valkenburg aan de Geul
Telefoon	:	06 – 215 337 83
Emailadres	:	info@rekenkamerzie-zl.nl